

ISSN 0908-85
Postbesørget b

09106 ODC 209 000
Niels Bonholt Jensen
Langemarken 3
Ulboalle
5762 Vester Skerni 5762 o 2/ 9 1

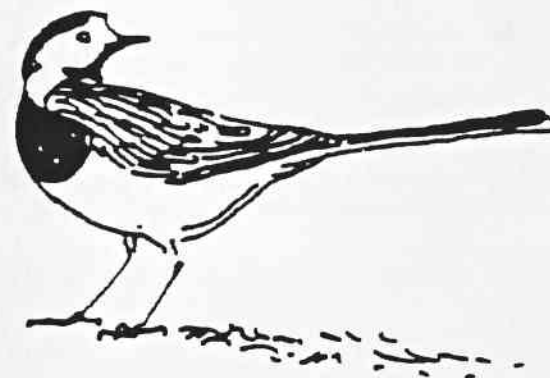
Fj 19

Dansk Ornitologisk Forening

Foreningen for fuglebeskyttelse

HAVREVIMPEN DOF- FYN

8. ÅRGANG NR. 2, MAJ 2000

Odense Fjord   Returtræk
Israel   Vinterbirdrace
"Islandsk" Stor Kobbersneppe
Ulovlig jagt ved Æbel   Uglegylp

HAVREVIMPEN

Udgives af Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling for Fyns Amt

ISSN 0908-858X

Tryk: Micro-Forma Oplag: 630

Redaktion:

Søren Gjaldbæk - Jacob Sterup Andersen
Tim Hesselballe Hansen - Michael Mosebo Jensen

Redaktør:

Søren Gjaldbæk, Carsten Hauchs Vænge 4, 5230 Odense M, tlf. 66 13 78 56

Udsendelse af Havrevimpem (abonnement, adresseændringer):

Michael Mosebo Jensen, Flødstrupvej 9, 5540 Ullerslev, tlf. 65 35 34 04

Fra felten:

Tim Hesselballe Hansen, Kanalvej 52, 5000 Odense C, tlf. 65 91 27 36
I felten: 40 92 42 76. Ring straks, hvis du ser noget usædvanligt!

Internet:

Jan Holm Jensen, Ejersmindevej 10, 5250 Odense SV
Tlf. 66 17 13 17, Email: janoholm@post6.tele.dk
Tlf.svarer: 24 12 04 79 – indtelefoner dine observationer til hjemmesiden.
Hjemmeside: <http://home6.inet.tele.dk/dof-fyn/>

Kontaktadresse, bestyrelsen:

Flemming Byskov, Sdr. Højrupvejen 128 C, Havndrup, 5750 Ringe, tlf. 65 98 22 18

Ungdomsudvalget:

Lisbeth & Steen Winkel, Trappebæksvej 38, 5700 Svendborg, tlf. 62 20 10 38
E-mail: steenwinkel@get2net.dk.

Indhold:

Formandens hjørne	3	Fuglekasseprojekter	36
Odense Fjord	4	Fra felten	38
Feltræf	7	Genmeldinger	42
Letlandstur år 2001	14	Fuglestemkursus	44
Israel	16	Natugle i andehus	46
Returtræk på Langeland	20	Uglegylp	48
"Islandsk" Stor Kobbersneppe	23	Lidt til småfuglene	50
Vinterbirdrace	26	Turrapporter, ture og småpip	52
		Ulovlig jagt ved Æbelø	58

Tegninger: Kåre Gjaldbæk, Claus Dalskov, Peter H. Kristensen.

Fotos: Jacob Sterup Andersen, Esben Eriksen, Aksel Hansen, Søren Gjaldbæk, Henrik Knudsen, Hans Rytter, Biofoto/ErikThomsen, Lisabeth Winkel

Copyright: DOF-Fyn. Udgivelsen må kun citeres med tydelig kildeangivelse

Fra redaktionen

Ligesom de fleste af vore ynglefugle er også det andet nummer af "Havrevimpem" på plads. Der skal lyde tak til de mange, der har benyttet sig af girokortet, som var indlagt i sidste nummer. Det giver et godt bidrag til bladets økonomi. Skulle der være nogle, som har glemt at indbetale det frivillige bidrag på 50,00 kr., skal vi oplyse, at girokortet ikke er blevet forældet, det "dur" stadigvæk. Også tak for bidrag til bladet, vi ser stadig gerne at så mange som muligt kommer med indlæg.

Sidste år deltog DOF-Fyn ikke i "Fuglenes dag", dette vil vi forsøge at råde bod på i år, ganske vist ikke med mange arrangementer, men vi håber på, at der vil være stor tilslutning til de 4 ture, som løber af stablen. Jo større interesse der udvises, jo større vil incitamentet være til at gøre "Fuglenes dag" endnu mere synlig næste år. Inviter et par venner med på en tur, så vi kan få skabt opmærksomhed omkring vores arbejde og omkring fuglene. Nærmere information om turene findes i bladet under "Ekskursioner".

Formandens hjørne

"De gjorde det igen" – Fyns Amt og Ringe Kommune for 3. år i træk! Ringe Sø – flot sø indtil den 1. april. Alle svømmefuglene bydes velkommen af amt og kommune, og de kom, alle fuglene, og de ligger på reder i den tro, at de kan opfostre deres unger her! Men nej, i skrivende stund har amt og kommune lukket alt vandet ud for 3. gang midt i ynglesæsonen. 20 par Blishøns, 4 par af Gråstrubede Lappedykkere, 1 par af Lille Lappedykker, 1 par af Knopsvane og 1 par af Grågås er nu henvist til en mudret kanal, ca. 1 meter bred og ca. 50 cm dyb. 27 ynglepar med i gennemsnit 4 unger hver, dvs. 150 voksne og store unger skal nu kæmpe om pladsen i en lille mudret kanal. SNYDT af amt og kommune.

Hvornår stopper dette vanvid? Er der ingen tanke i hovedet hos amtets og kommunens teknikere? Enten tømmes søen i februar, eller også fastholder man vandstanden hele sommeren. Dette har DOF sagt nu i årevis, men intet er sket. Som det er nu, kan lappedykkerungerne spadserer i våd eng uden mulighed for at bruge de medfødte egenskaber til dykning i søens vand. På Ringe Sø kan Ræv og Husmår nu frit tage for sig af svømmefuglenes unger, uden at disse har en chance. Er dette amtets og kommunens naturpolitik? Kan dette være rigtigt?

Odense Fjord – Årsrapport 1998

Af Søren Gjaldbæk

Kurt Due Johansen har for DOF-Fyn udarbejdet en rapport over fuglelivet i Odense Fjord 1998. Rapporten er på 90 sider i A4-format, og den kan købes ved henvendelse til DOF-Fyns kasserer Ole Tønder, Jens Juelsvej 32 st, 5230 Odense M (tlf. 66 11 59 05). Prisen er 100 kr.

Ligesom der i 1995 blev gjort en særlig indsats for at følge fuglelivet i Odense Fjord, var 1998 et særligt "indsatsår". Forfatteren har udført et omfattende tællearbejde. Odense Fjord er blevet inddelt i 8 "boxe", og i disse har der været en månedlig totaltælling. Ud over disse har der været ugentlig optælling på Viggelsø, i perioden 15.08-31.12 hver anden uge i de jagtfrie kerneområder ved Egensedybet og Viggelsø samt ved Seden Strand. Hertil kommer spredte tællinger, samt hvad forfatteren har kunnet låne af andres observationer.

Sammenholdt med 1995 er der sket mange positive ting i fjorden: Naturgenopretningen på Viggelsø, amtets opkøb af noget af Fjordmarken og etablering af jagtfri kerneområder i Egensedybet og omkring Viggelsø. Odense Fjord betegnes som et af landets mest mishandlede vandområder, og selv om der er noget at glæde sig over, er der fortsat mange ny tiltag, der bør gøres. En forbedring af vandkvaliteten i Egensedybet nævnes som et af de vigtigste. Tilledning af kvælstof og fosfor har kvalt undervandsvegetationen, som er vigtig for vandfuglene. Egensedybet er tilpas lavvandet til at fuglene vil kunne nå åle- og havgræs, hvis det kom tilbage. Det er derfor forventeligt, at en bed-

ring af vandkvaliteten også vil bringe de planteædende fugle tilbage i stort antal. Da op mod 1/3 af Fyn tilleder drænvand til fjorden, især via Odense Å, vil også etablering af våde enge i åens opland være af stor betydning for en bedring af vandkvaliteten. Endelig nævner forfatteren, at fugletårnet på Viggelsø er placeret, så det reducerer fuglenes brug af engene og søen. Det bør derfor flyttes ind til parken syd for gården.

Arts gennemgangen omfatter 124 arter, der alle er behandlet meget grundigt. Skulle man få lyst til at vide, hvor mange Knarænder, der yngede i fjorden, hvor mange Strandhøjler, der var på Dørholm i maj eller hvor mange Skægmejser, der er set ved fjorden året rundt, så står det i rapporten. Størst plads optages i sagens natur af svaner, gæs, ænder og vadefugle. Her er tælleresultaterne ofte fremstillet i overskuelige skemaer eller i søjlediagrammer. Når diagrammer om samme art på forskellige lokaliteter holdes op mod hinanden, skal man være opmærksom på, at inddelingen af andenakserne ikke er ens, således vil de første visuelt inspirerede konklusioner måske skulle revideres. I modsætning til mange optællingsrapporter er denne rapport særdeles læservenligt sat op. Der er

god afstand mellem de enkelte arter, typerne er store, og sideskiftene er bestemt ud fra tekstens sammenhæng, hvilket gør rapporten let at orientere sig i.

Med et månedligt tal på mellem 11.110 og 22.452 vandfugle dokumenterer rapporten fjordens betydning som raste- og ynglelokalitet. Det viser sig, at når forholdene forbedres,

vender fuglene tilbage. I betragtning af, at der er inddæmmet 23 km² vadeblade og lavvandet fjordområde og yderligere drænet og afvandet 37 km² vådområde, kan fjorden gøres til en endnu mere værdifuld lokalitet for fuglene. Forfatteren skal have stor tak for en meget stor indsats for at dokumentere dette, både via feltarbejde og via rapporter som denne.

Rørhøsten i Fjordmarken

Af Søren Gjaldbæk via Kurt Due Johansen.

Kurt Due Johansen beklager i sin Odense Fjord Rapport, at hele rørskoven i Fjordmarken visse år høstes til stor skade for arter som Rørhøg og Skægmejse. Som ejer af området burde amtet lægge en plan for rørhøstningen, så rørskovsfuglene kan få fodfæste. Havrevimpelen har haft en snak med ham om dette.

Oprindeligt var Fjordmarken en del af Odense Fjord, og eneste faste grund var nogle spredte øer. I 1818 fik ejeren af Østrupgård imidlertid den "fremsynede" ide at bygge dæmninger mellem disse. Da områdets bønder havde pligt til at udføre et vist arbejde for herremændene, var der ikke langt fra ide til handling, og snart havde man fået afsnøret en lomme af fjorden. Ved hjælp af en hollandsk vindmølle fik man sænket vandstanden, mere land kom under plov. Området blev på ingen måde tørlagt, det husede Fyns tredjestørste sø på godt hundrede hektar omgivet af våde enge og rørskov. Fuglelivet er beskrevet i "Naturen og mennesket" (1895) af dyrlæge Grill fra Otterup; der var blandt andet Rørdrum, Rørhøg og en pæn bestand af "den lille, muntre terne" (Sortterne). Vi har altså godt styr

på områdets muligheder, hvis det kunne blive genoprettet. I takt med den teknologiske udvikling blev vandstanden sænket yderligere, og Hedeselskabet manifesterede menneskets sejr over naturen først i tresserne, hvor den sidste sjat vand blev lukket ud af området. Rørskoven ud-tørrede, end ikke Vandrikse kunne træffes. Området ejedes af en jæger, der naturligt nok plantede remiser, så råvildtet kunne stå i læ for regn og rusk, indtil jagten satte ind. Der blev gravet yderligere et par kanaler, og en pumpe gjorde det muligt at færdes tørskoet i området. Indsatsen indbragte manden Dansk Jagts diplom for vildtpleje. Vi andre ville vel kalde indgrebet "særdeles uheldigt"!!

I 1997 overtager amtet Fjordmarken. Området er på 62 hektar, heraf er de 12 rørskov, resten er fugtige og

tørre enge og overdrev. Der er også 3 mindre søer. Langs såvel nord- som sydsiden løber der afvandingskanaler. Den nordlige del er i niveau med fjorden (cote 0), mens den sydlige del er 3 meter under fjorden (cote -3). En hævnning af vandstanden ville skabe et særdeles spændende vådområde, men det er af tekniske årsager ikke muligt uden samarbejde med de tilstødende lodsejere. Fremtiden vil vise om en reel naturgenopretning af Fjordmarken vil være mulig. Som området er købt, er det dog muligt at få mere natur for pengene. 12 hektar rørskov kan huse mange forskellige fuglearter, udover de mere almindelige som Vandrikse, Rørhøg, Rørspurv, Rørsanger og Sivsanger, der for øvrigt ikke har det så godt på Fyn, må der være gode muligheder for at få en bestand af Rørdrum, Plettet Rørvagtel og Skægmejse. Skulle der falde en Savisanger af, gjorde det vel heller ikke noget. En betingelse for, at det kan ske, er for det første, at rørskoven plejes, og for det næste, at den ikke høstes i bund. Hvad det første angår, så er det sådan, at hvis man ikke høster en rørskov af og til, så bliver bundlaget efterhånden så højt, at den tørrer ud, hvorefter den gror i pil. Derfor skal den skæres ned med jævne mellemrum, for eksempel hvert tiende år. Går man grundigt til værks og høster alle rørene væk, så giver det sig selv, at hvad, der måtte være af fugle, ville blive nødsaget til at kigge sig om efter et andet opholdssted. Enhver bestand under opbygning vil blive udryddet. Det fornuftige er selv-

følgelig at høste noget af rørskoven ét år, nogle år senere kan man så tage en anden del, og endnu nogle år senere resten. Sådan gør man f.eks. i Vejlerne, der vel må besidde en vis erfaring med pleje af rørskov. Dette har Kurt Due Johansen også gjort amtet opmærksom på i flere rapporter om Fjordmarken.

På Fyn er der kun én entreprenør, der er i besiddelse af en passende plæneklipper til rørskov som i Fjordmarken, denne maskine så Kurt i gang i Fjordmarken sidst i februar. Alt så godt ud, kun en mindre del af rørskoven var høstet, og en bekendtgørelse forbyder rørhøst efter den 1. marts, med mindre man er i besiddelse af en dispensation. En sådan dispensation er der blevet søgt, og entreprenøren fik afslag. Alligevel ser Kurt, at høsten fortsætter uantastet ind i marts måned, og i dag er over halvdelen af rørskoven borthøstet, kun en mindre del er tilbage.

Når amtet har taget det glimrende initiativ, som det var, at opkøbe Fjordmarken, er det ærgerligt at man ikke lægger en plan for rørhøstningen, der som overskrift har hensynet til naturen, men i stedet lader rutinerne hos en entreprenør være styrende. Området kunne blive en naturperle, hvis det forvaltes rigtigt, dvs. afhøstning af en tredjedel af rørskoven hvert tredje år. Det ville være et væsentligt skridt i retning af at få genskabt et af de mange områder i Odense Fjord, som er blevet ødelagt i udviklingens navn.

Felttræf....

Af Hans Rytter

Der har til dato været holdt tre felttræf, hvor feltornitologer sætter hinanden stævne en uges tid og vender vrangen ud på en lokalitet. Hans Rytter har deltaget i alle tre, læs om hans oplevelser fra det sidste felttræf, og se om det skulle give mod på at deltage i næste felttræf, der finder sted i efterårsferien i Blåvand.

Lørdag

"Biiip Biiip" – den hidsige lyd fra mobiltelefonen vækker mig brat i dagdrømmeriet! Det er den første lørdag i skolernes efterårsferie. Solen skinner. Vejret er friskt og klart, som det kun kan være på sådan en efterårsdag. Jeg kører mod vest – på vej til Blåvand. Målet med turen er deltagelse i "Felttræf Blåvand" indtil den følgende onsdag, hvor den daglige dont igen vil optage en god del af min fritid!

Det er tredje gang, jeg skal på felttræf. Det første træf blev afholdt på Sydlangeland, med Rolf Christensen og Tim H. Hansen som initiativtagere. Det var her, de to unge Sorte Storke meldte deres ankomst i Gulstav Mose midt under et interview med TV Fyn.

Det andet træf blev afholdt i og omkring Hanstholm i efterårsferien 1998, med Rolf Christensen og nogle af de lokale "ornitter" som arrangører. De første træf trak omkring 70-100 feltbisser fra hele landet.

Jeg sad lige og tænkte på, om jeg nu skulle køre ned til Ho Klitplantage og lede efter "de tre bryn", eller jeg

skulle søge ud til området omkring Blåvand Fyr. Beskeden på telefonen gjorde valget meget enkelt "LØR Humes Sanger R 300-500 meter N Blåvand Fyr". Jeg kørte behersket ud gennem Blåvand by, man skal jo være flink mod de lokale og turisterne, og nåede hurtigt frem til P-pladsen ved fyret.

Halvt ude af bilen blev jeg spottet af den første "twitcher". Han råbte imødekommende "Den er der endnu! Jeg har lige set den! Du skal bare tage det helt roligt! Den siger ligesom en kylling – du kan sagtens høre den"!

Hurtigt blev det mest fornødne optik halet frem, bilen låst af (der er jo mange fremmede mennesker sådan et sted!), og så gik det ellers for fulde gardiner nordud over klitterne.

På en lille klittop stod en større forsamling mænd iført diverse optiske instrumenter, grønt tøj og et stort bredt grin. De havde lige "obset" den 6. danske Humes Sanger inde i hybenroserne, så dagen var reddet!

Efter få minutters observation gled der pludselig en lille gråbrun fugl med et tydeligt lille vingebånd og øjenbrynstribe ind i "Zeiss'ens"

synsfelt, og jeg kunne krydse art nummer 251 af i bogen. Alt dette skete mindre end 2 timer efter, "Felttræf Blåvand" var sat i gang. Kanonstart!!!

På klittoppen stod også MMJ og SG, der på syngende fynsk fordøjede oplevelsen med Humes Sangeren. Da jeg efter at have studeret *Phylloscopus humei* grundigt vendte mig om for at snakke med dem, var de væk! Senere hørte jeg, at den ene senere på dagen var set ved sin svigermors hus i Oksbøl, og den anden var blevet observeret i en blå Fiat på motorvejen helt ovre på Østfyn!

Resten af dagen blev brugt på at studere Humesangeren, samt til en lille tur i "mosen", hvor 1-2 par Sortstrubet Bynkefugl residerede. Senere hørte jeg fra pålidelig kilde, at der havde ynglet mindst 11 par på strækningen mellem Blåvand Fyr og Vejers.

En af de lokale Sortstrubede Bynkefugle. Foto: Henrik Knudsen.

I det svindende dagslys blev der lige mulighed for at studere en Rødtoppet Fuglekonge i fyrrebuskene over for "ishuset".

På vej ind mod Blåvand blev jeg mødt af en særdeles hurtig bilist i en sort personbil. Han kørte stærkt, og bilen ømmede sig voldsomt efter hver passage af et de af kommunen indlagte vej bump. Et hurtig kik i bakspejlet, efter vi havde passeret hinanden, afslørede en DOF-mærkat i bagruden! Hans kørsel gav senere anledning til, at arrangørerne mindede om at færdselsloven også gælder i Vestjylland!!!

Efter mørkefald og en hurtig omgang grillmad, blev der kaldt til møde på Blåvand Aktivitetscenter. Aftenens emne var et lysbilledforedrag af Bent Jacobsen, Blåvand Fuglestation, om "Blåvandshuk". Foredraget blev afsluttet med en hurtig udpegning af de bedste fuglelokaliteter i området.

Felttræffet var arrangeret af Feltornitologisk Udvalg under DOF. Programmet var fri fuglekik hele døgnet, kun afbrudt af møder/ konkurrencer/samvær på Blåvand Aktivitetscenter om aftenen.

De fleste kunne bo på Blåvand Fuglestation eller på Blåvand Aktivitetscenter. Indkvarteringen kostede 25,- kr./nat. Mange havde også medbragt familien eller kom i grupper og havde lejet et sommerhus i området. Andre igen overnattede blandt andet på Oksbøl Vandrehjem. Der mødte noget over 100 "feltbisser" op til træffet i løbet af ugen.

Vandrefalk. Foto: Esben Eriksen.

Søndag.

Inspireret af den foregående aften foredrag, besluttede jeg ved daggry at tage ud i det sydøstlige hjørne af Ho Klitplantage ved Nyeng. Vinden var Ø-NØ, så der var næsten helt sikkert ikke noget havtræk den morgen.

Der var der imod et ret omfattende træk langs plantagen og ud over Ho Bugt. Det var mest finker, men jeg så også både Lille og Stor Korsnæb. Morgenens højdepunkt var dog en 1K Vandrefalk ude over Skallingen.

Hen over formiddagen "bippede" mobilen lystigt observationer ind, men der var ikke noget, jeg valgte at "rykke på"!

Klokken 13:00 havde jeg en aftale med JHJ om afhentning på Oksbøl Station. Medens jeg ventede på toget "bippede" mobilen igen: "SØN Humes Sanger 100 m N Blåvand Fyr". Den besked var også indløbet i toget, så JHJ kom i raketfart strygende hen

over P-pladsen, og få sekunder efter var vi på vej mod Blåvand.

Humes Sangeren var på plads, da vi ankom, så JHJ kunne stige lige ud af bilen ind i sit første kryds! Senere på dagen måtte han have bogen frem endnu et par gange.

Lige før mørkefald kørte vi en tur igennem Kallesmærsk Hede, hvor vi blandt andet så en Stor Tornskade.

Om aftenen fortalte og viste Thomas W. Johansen lysbilleder fra Egypten. Thomas har været dernede flere gange for Orniscult A/S for at kortlægge fugletrækket hen over det Røde Hav. Det blev en interessant aften med mange flotte billeder.

Stor Korsnæb. Foto: Biofoto/Erik Thomsen

Mandag.

Observationerne mandag morgen foregik igen i Ho Klitplantage ved

Nyeng. Efter Lille Korsnæb, Husrødstjert, Vandrefalk og en del finker, lød der pludseligt et groft "Schreep"! Var det nogens bukser, der sprak? Nej,- i en lille flok Engpibere var der en synligt større piber, der fløj af sted i store buer. Vi havde fået dagens første kryds! Storpiber Ø-SØ.

Efter middag "kratluskede" vi rundt i Ho Klitplantage, indtil mobilen pludselig igen gav lyd fra sig: "MAN Fuglekongesanger Plantagen Blåvand". Det gav liv i kludene, og vi spurtede så hurtigt vi kunne tilbage til bilen, kun afbrudt af en søvniig Skovhornugle.

Fremme ved Plantagen i Blåvand så vi igen den blå Fiat, som i frisk tempo stred sig frem ad grusvejen. Fynboerne fra i lørdags var tilbage!

Bevæbnet med den nødvendige optik stirrede vi alle ind imellem grænerne for at spotte en Fuglekongesanger. Området er privat, så vi kunne ikke bare lige gå ind og kikke. Bent Jacobsen, Blåvand Fuglestation, havde heldigvis en aftale med ejeren, så vi kunne få lov at komme ind "under ordnede forhold". Fuglekongesangeren ville bare ikke komme frem. Mange påstod de havde set den inde i buskadset, men den troede ikke alle på!

Ventetiden fordrev vi med at høre om fynboernes tur til Salling tidligere på dagen. Her "dippede" den ene for 8. gang på en Hærfugl, så stemningen var lidt mat. Da Fuglekongesangeren ved mørkefald stadig ikke havde vist sig, hang vi alle temmelig meget med

klarinetten! Fynboerne drog af sted igen. Den ene til svigermoderen i Oksbøl, den anden hjem til Østfyn.

Mange, men ikke alle, havde held med at se Hærfugl. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Aftenens programpunkt var en engelsk film "Twitchers". Den fortæller på en humoristisk måde om, hvordan sådan nogen som os tér os når der er hits i nærheden! Det meste af filmen var optaget på Scilly-øerne, med meget fine optagelser af Wilsons Stormsvaler, Gulnæbet Gøg m.m..

Efter filmen startede konkurrencen om årets "Bredestbegavedefeltbisseornitolog". Over tre omgange, på tre aftener, skulle man svare på en række spørgsmål om fuglenes trækvaner, føde, fænologi, udbredelse, yngleadfærd, en fotoquizz m.m.. Besvareelserne gav point, og den der fik flest point, blev kåret som vinder.

Jeg deltog ikke i quizzen, da jeg ikke kunne være med den sidste gang alligevel. Mine erfaringer med quizzer er heller ikke for gode!!!

Tirsdag.

Morgentrækket blev fulgt fra den yderste klit ved Blåvand Fyr. På grund af det stille vejr var der ikke meget gang i den. Senere kom der en regnbyge, og folk begyndte at luske lidt rundt i området uden at fjerne sig for langt fra Blåvand. Hvis nu der blev fundet noget...

JHJ og jeg blev enige om, at vi ville en tur ned i haverne ved Hvidbjerg Strand. Der var dagen før blevet observeret flere spændende ting, så det måtte være stedet! Mens vi kørte

gav mobilen pludselig hals igen. Det var JET (tidligere observatør på KNF), der lettere forpustet afgav følgende melding på syngende bornholmsk: "Fuglekongesanger 50 meter N Blåvand Fyr". I hast blev bilen vendt, og vi fræsede tilbage til P-pladsen ved fyret

Der stod de! 40-50 mennesker stirrende ind i en bevoksning af hybenroser. "Der er den"! "Nej, - det er sku' en Fuglekonge!". "Dér er den". Denne gang var det rigtigt. Et lille, gulgrønt lyn var oppe og vende over hybenbuskene i 1½ sekund. Væk var den igen - vel op til 10-15 minutter - før den kom op i ¼ sekund igen. Min første Fuglekongesanger!

Så går vi rundt om en "Fuglekongesangerbusk". Tegning: Kåre Gjaldbæk.

Pludselig fløj fuglen op, kredsede en omgang rundt om folkemængden og styrtdykkede ned i en lille klynge hybenroser på 15-20m². Væk var den igen. Flokken af "fuglefreaks" talte nu 65-70 stykker. Alle rykkede tættere på hybenroserne. Eller næsten alle! En ung, stor og hærdebred fynbo bakkede op af den næste klit med sin hårdtprøvede Zeiss klistret til øjnene! Zeiss'n havde efter en gultur for et par år siden et lille problem med fokuseringen, så alt under 15 meters afstand stod i en pløret tåge. Vores unge ven havde dog igennem hele perioden foretaget knibeøvelser (med øjnene!) for at kompensere for den manglende fokuseringsevne. Denne øvelse slog bare slet ikke til her i hybenroserne!

"Ka' je' låne din mobiltelefon?" Den ene af fynboerne, ham med svingermøderen, var pludselig tilbage der, hvor det skete. Med slet skjult skadefryd havde han et meget vigtigt opkald fra den nærmeste klitop til en blå Fiat på Østfyn! Signalerne fra mobilen nåede Fiat'en på en af de snoede fynske kommuneveje. Konen blev hurtigt sat af, kursen sat mod vest og Fiat'n speedet op. Præcist 2 timer senere kunne vi andre fremvise manden i den blå Fiat sit 316. kryds. Stort tillykke!

Ja, - faktisk havde vi hele 3 Fuglekongesangere i Blåvand den dag.

Den sidste time med dagslys blev tilbragt på Grønningen. Et lækkert område med fladvand, sump, rør-

skove og græssende kreaturer. Tidligere på dagen havde nogle af fynboerne været med til at trampe 14 Enkeltbekkasinier op af muddret, så det måtte vi også prøve.

Det virkede! Det var næsten ikke blevet vådt, før den første Enkeltbekkasiner kom frem fra sølet. Uden anstrengelse trampede vi et par stykker mere op, inden vi besluttede, at nu skulle de have nattero!

De stakkels Enkeltbekkasinier fik for øvrigt en travl dag næste dag. Alle feltbisserne skulle af en eller anden grund ud og herse med dem!

Aftenen blev tilbragt i Blåvand Aktivitetscenter, hvor Ole Amstrup fortalte og viste lysbilleder fra sine år som observatør på Tipperne.

Webmaster Jan Holm Jensen i felten. Foto: Hans Rytter.

Onsdag.

"Je' gi'r et' se på hybenroser mere!" Det var den første melding fra

"Webmasteren" på vej ind imod bageren i Blåvand. Han havde pådraget sig en lettere fobi for føromtalt vegetation!

Morgentrækket blev observeret fra klitoppen vest for Blåvand Fyr. Mine nærmeste sidekammerater viste sig at være en far og søn fra Gotland. De havde set om feltræffet på nettet, pakket bilen og var kørt til Danmark. De ville tilbringe det meste af ugen med og se på fugle i Vestjylland. Her var der havfugle, de ikke var vant til at se hjemme på Gotland.

Pludselig gjaldede et råb hen over bakken: "*Hvidvinget Korsnæb i Fyrhaven!*" Folk sprang op, samlede i stor hast det medbragte habengut og fræsede det bedste benene kunne bære dem op imod fyret. Fortroppen nåede lige akkurat at se fuglen på en halv kilometers afstand nede over byen før den forsvandt. Jeg nåede den desværre ikke!
 ☠☠☠☠☠ ☠☠☠☠!

Resten af dagen luskede vi rundt i krattene omkring Blåvand. Vi prøvede at holde os på passende afstand af hybenroserne af hensyn til "Webmasterens" velbefindende, men vovede os dog heller ikke for langt væk, hvis nu...

Aftenens program var meget aktuelt. Et lysbilledforedrag om "Sibiriske Strejfgæster" af Klaus Malling Olsen. Hvad den mand ikke ved om fugle. Vi var omkring "de tre bryn", store fremmede pibere og langt inde i stenpikkernes besværlige verden.

Det var et godt og utroligt spændende foredrag, som virkelig kunne ruste os til at lave en mere sikker feltbestemmelse.

Efter foredraget gik turen tilbage til Fyn, hvor den daglige dont desværre lå og ventede tidligt næste morgen.

Efterskrift.

Deltagelsen i feltræffene har været en god oplevelse. Især træffet i Blåvand var godt, fordi arrangørerne havde gjort et godt stykke forarbejde med at finde nogle gode indledere til aftenmøderne. Det er møderne og det sociale samvær, der binder træffet og deltagerne sammen. Man møder og snakker med en masse fuglefolk fra andre landsdele. Jeg talte op, at vi var 9 deltagende fynboer, hvor af dog et par stykker p.t. har valgt at være udstationeret på Sjælland.

Man snakker selvfølgelig mest om fugle! Hits, kendetegn, fænologi og meget mere. Deltagerne møder op med en meget forskellig viden og baggrund, og der er god plads til alle.

Jeg kan kun opfordre til at komme ud af lænestolen og deltage næste gang, der kaldes til feltræf. For mit eget vedkommende har jeg samlet meget erfaring og viden sammen om vores fugleverden ved at deltage, og så er det altid sjovt at dele sin interesse med andre ligesindede.

"*Biiip Biiip*" – ses vi i felten???

DOF-Fyn arrangerer...

Fugletur til det østlige Letland – maj 2001

Afrejse fra Kastrup: tirsdag, den 22. maj, 2001.

Ankomst til Kastrup: onsdag, den 30. maj, 2001.

Transport til/fra Letland med SAS. Transport rundt i Letland med bus. Indkvartering under primitive forhold. Der skal medbringes sovepose og liggeunderlag.

Der må ikke påregnes nogen form for luksus på turen. Vi skal leve og bo under de samme forhold som lokalbefolkningen!

Efter ankomsten til Riga Lufthavn kører vi 100 km mod øst til Ergli. Her skal vi bo de 2 første nætter på landbrugs-/skovbrugsskolen.

På turens 2. dag besøger vi, med udgangspunkt i Ergli, **søhøjlandet omkring Letlands højeste punkt Gaizinkains – 311 meter over havet.** Området er stærkt præget af ekstensiv skov- og landbrugsdrift. Der er i dette område mulighed for at observere arter som Stor Skrigeørn, Fiskeørn, Hærfugl, Vendehals, Skovsanger mv.

Turens 3.-6. dag fører os yderligere 100 km øst på, hvor vi skal bo 4 nætter på **Teichi Nature Reserves "hotel"** i landsbyen Murmanstiene. Landsbyen ligger centralt i forhold til følgende lokaliteter:

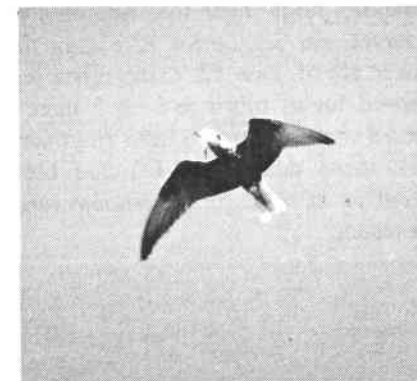
Fugletårnet ved Teichi Nature Reserves. Foto: Hans Rytter.

- ✓ **Teichi** - en af Europas største uberørte højmoser. Mulighed for observation af Sort Stork, Tjur, Urfugl, Hedehøg, Brushane mv. Området huser også pattedyr som Ulv, Bæver og måske Brun Bjørn.
- ✓ **Krustkalni** – en 3000 ha. nærmest urørt naturskov: Mulighed for observation af Slagugle, Perleugle, Spurveugle, Hvidrygget Flagspætte, Mellemlagspætte, Tretået Spætte mv.
- ✓ **Lake Lubans** og fiskedammene omkring **Nagli** – et internationalt kendt ynglefugleområde. Mulighed for observation af Hvidvinget Terne, Sort Stork, Buskrørsanger, Flodsanger mv. Fuglelivet i området er ikke særligt godt beskrevet, så måske lurer der en overraskelse...

Turens 7. dag er en rejsedag, hvor vi bruger dagen til at besøge aktuelle lokaliteter langs **Daugava** floden, på vej mod Riga. Indkvartering i 2 nætter på "hotellet" i **Kemeri National Park**.

Turens 8. dag skal bruges til at snuse rundt i området omkring **Lake Kanieris, Lake Engures** og **Kemeri Bog**. I dette område findes en af Europas største mågekolonier med blandt andet ynglende Dværgrmåge.

Turens 9. og sidste dag byder efter "morgenobsen" på en kort sightseeing i **Riga**, før turen går tilbage til Danmark.

*Hvidvinget terne. Letland, 1999.
Foto: Hans Rytter.*

På turens 3.-9. dag guides vi af en engelsktalende lettisk "fuglemand".

Deltagerantal: 20 + 2 turledere.

Pris: 5000,- kr. - med helpension.

Yderligere oplysninger og tilmelding hos turlederne: Flemming Byskov (6598 2218 / 2025 4175) & Hans Rytter (6227 2026 / 2334 8636 / E-post: lapwing@worldonline.dk), DOF-Fyn.

Opdaterede oplysninger om turen kan hentes på DOF-Fyn's hjemmeside på adressen <http://home6.inet.tele.dk/dof-fyn/>

(Ret til program- og prisændringer forbeholdes.)

Israel

Af Jacob Sterup Andersen

Israel er et land med en helt speciel status blandt fuglekiggere. Mange arter med en begrænset udbredelse i Vestpalæarktisk skal man til Israel for at se, og dertil kommer, at landet både forår og efterår passerer af et stort fugletræk. Da jeg i februar i år via Internettet hørte om muligheden for at arbejde i nogle uger som ringmærker i Israel, var jeg derfor ikke lang tid om at slå til. Den 12. marts rejste jeg derned for at tilbringe i alt 5 uger i landet – de første 3½ som ringmærker, mens den sidste 1½ uge blev brugt på at rejse rundt sammen med kæresten.

Der blev fanget andet end småfugle, her en Nathejre. Foto: Jacob S. Andersen.

Kfar-Ruppin

Den kibbutz, der driver ringmærkningsstationen, hvor jeg opholdt mig, var Kfar-Ruppin, der ligger i Jordandalen i det nordøstlige Israel. Er der tre ting, der er meget af i Israel, så er det fugle, pigtråd og mobiltelefoner. Og ved Kfar-Ruppin var der især mange fugle og, da området lå klods op ad grænsen til Jordan, pigtråd. Denne grænse var dog heldigvis en af landets mere fredelige, hvis man vel at mærke holdt sig bort fra minefelterne og undlod at genere soldaterne.

Området omkring Kfar-Ruppin er bestemt et besøg værd, hvis man agter at begive sig til Israel for at se på fugle. I kibbutzen er der også mulighed for overnatning, hvilket ikke er helt billigt, men til gengæld er man lige midt i herlighederne. Nærmere informationer kan findes via kibbutzens hjemmeside: www.kfar-ruppin.org.il.

Ringmærkningen

Ringmærkningsstationen var placeret i et område med buske, småtræer og gravede vandhuller, og området blev drevet med henblik på at optimere forholdene for småfugle og dermed ringmærkningen. Betragter man fangstlisten, er de dominerende arter ikke så forskellige fra danske forhold (når man udelader de dage, hvor Spanske Spurve invaderede ringmærkningsområdet). Rør-, Gærde- og Gransanger samt Munk var således de talrigeste arter i den periode, jeg var der. Blandt andre hyppige arter finder man dog også Blåhals, Savisanger og Mestersanger, og af og til var det en Vagtel, Hærfugl, Drosselrørsanger, Bleg Gulbug eller Sorthovedet Sanger man skulle pille ud af nettet.

Ud over morgen- og formiddagsmærkningen ved ringmærkningsstationen blev det også tit til lidt eftermiddagsmærkning et alternativt sted. En populær lokalitet var en rørskov langs en lille bæk, hvor man kunne fange lidt rørskovsfugle. Her blev de velkendte Rør- og Sivsangere sup-

pleret af Savi-, Cetti- og Papyrusangere, og en dag var det en Dværgrørvagtel, der sad i nettet. På et tidspunkt i starten af april rastede hundredevis af Hortulaner på nogle nyhøstede marker. Det måtte vi jo prøve at udnytte, og med et par lange net lykkedes det da også at fange 75 fugle i løbet af eftermiddagen. Andre projekter gik knap så godt; således gav et par afteners forsøg på at fange vadefugle i en tørlagt fiske-dam både Smyrnaisfugl og Bjergpi-ber, men ingen vadefugle.

Imponerende fugletræk

Antallet af trækfugle, der i hver træksæson passerer igennem Israel, er skønnet til ca. 500 millioner. Jordandalens placering mellem to bjergkæder (og mere end 200 m under havniveauet) gør, at en stor del af trækfuglene passerer gennem denne ca. 30 km brede dal. Fra Kfar-Ruppin, der ligger midt i Jordandalen, er der således gode muligheder for at se på fugletræk. Jeg oplevede bl.a. dage med tusindvis af Hvide Storke, og andre dage var det den ene Traneflok efter den anden, der passerede forbi. Også rovfugle kunne der være mange af. Steppevågerne dominerede, men nogle dage gled også de Små Skrigeørne nordpå i en lind strøm. Af og til kunne man være heldig at finde en Høgeørn eller Dværgørn, og én dag havde jeg Lille Skrigeørn, Stor Skrigeørn og Steppeørn i samme lille skru.

Fiskedammene

Hvad der især gør området omkring Kfar-Ruppin til et godt fugleområde, er de mange fiskedamme. Her kan ses masser af vandfugle, både lokale og trækfugle. Ud over storke, Skestorke og Sort Ibis, kan de fleste arter af hejrer ses. Af ænder var der kun velkendte arter, dog mange Atlingænder, mens jeg måtte længere nordpå (til Hula) for at se Marmorand. Blandt vadefuglene var Brushøns, Sporeviber, Stylteløbere og de tre små præstekravearter de almindeligste. Lidt sjovere arter kunne det dog også blive til, hvis man var vågen; Damklire, Ørkenpræstekrave og Rødvinget Braksvale fik jeg også set. Af måger var der ud over Hættemåger mange Armenske Måger og adskillige af de meget smukke Store Sorthovede Måger.

Dødens damme

De mange fiskedamme i området blev naturligvis ikke drevet for fuglenes skyld, og fuglene var ikke altid lige populære blandt fiskerne. Dværgskarven var en af de arter, som fiskerne var meget interesserede i at få fordrevet fra området. I år havde skarverne været så fornuftige at etablere den lokale ynglekoloni bag hegn og pigtråd i grænseområdet til Jordan, men da jeg forlod Kfar-Ruppin, arbejdedes der på at få tilladelse til at jage fuglene bort. Nogle af de mindre fiskedamme var dækket over med net for at holde fuglene ude. Disse net var veritable

dødsfælder for fuglene. Gråfiskere og Smyrnaisfugle sad fast, når de forsøgte at komme ind til de mange fisk, og slap disse eller andre arter ind gennem et hul, risikerede de nemt at få et ben eller en vinge viklet ind i nettet, når de forsøgte at komme ud igen, hvorefter de måtte lide en lang og smertefuld død. I alle overdækkede damme hang der døde fugle i nettet – Blishøns og Sporeviber, Hættemåger og Nathejrer. Mest udsatte var dog Gråfiskerne – ved en enkelt dam talte jeg mindst 15 døde fugle.

De overdækkede fiskedamme gav dog også mulighed for at ringmærke nogle arter, det ellers var vanskeligt at få fingre i. En dag var det en ung Sort Stork, vi fik befriet, mens den stadig havde det godt, og den blev sluppet fri med en lille hilsen om benet. En anden dag var det to Hvide Storke og en Stylteløber, der fik samme tur. De fugle, der var sluppet ind under nettet, men ikke lige kunne komme ud igen, kunne det med lidt held også lade sig gøre at få fingre i. Således lykkedes det mig på samme dag både at fange Top-, Silke- og Nathejre.

Rundt i landet

Efter 3½ uge i Kfar-Ruppin var det blevet tid til at forlade kibbutzen. Min kæreste kom, og sammen fik vi hentet den (uundværlige!) udlejningsbil, der skulle bringe os godt rundt i Israel. Med 500 km på den længste led er Israel ikke noget stort

land. Alligevel er der mange fuglearter, der er almindelige i den ene halvdel, men stort set aldrig ses i den anden. Efter det lange ophold i Kfar-Ruppin havde jeg set de fleste af de specialiteter, det nordlige Israel havde at byde på, så kursen blev snart sat mod Negev-ørkenen, der groft sagt dækker den sydlige halvdel af landet. Dette område er hjemsted for arter som Tristrams Sortstær, Ørkenlærke, Sørgestenpikker, Sortstjert og flere andre, der kan finde noget at

leve af. De gæstende trækfugle har det sværere. Jeg var der midt i småfuglenes hovedtræk, og i stort set hver eneste grøn busk kunne man finde et par sultne Gærdesangere eller Munke.

Turen sluttede i Eilat, hvor jeg set Lille Grøn Blæder og Hvidøjet Måge, som nogle af dem, jeg havde glædet mig til. Mangrovehejre blev den sidste nye på listen, der endte med at omfatte 192 arter, hvoraf de 62 var nye for mig.

Dværggrørvagtel, en af de ringmærkede småfugle! Foto: Jacob S. Andersen.

Langeland – Skagens bagdør

Af Esben Eriksen

”Bette - Skagen” kunne en skagbo måske kalde Sydlangeland. Og der er noget om snakken. Kan man ikke afse tid til nogle dage i Skagen, byder Sydlangeland somme tider på et mindre sammendrag af forgyldte skagensdage.

Nu er det imidlertid ikke sådan, at bare der har været træk i Skagen, så drypper det automatisk dagen efter på Sydlangeland med spændende fugle. Det er lidt af en videnskab/vildskud, at regne ud, hvornår chancerne er gode. Derfor følger her en ”drejebog” til en mulig god returtræksdag på Sydlangeland.

Hvert år i maj/pri. juni valfarter ornitologer til Skagen for at opleve det store træk af fugle her. Opstår der en vejr-situation med højtryk, sydøstenvind og varme, så øges chancerne til-lige for, at der dukker noget usæd-vanligt op. Skagens succeshistorier er mange ved sådanne vejr-situationer (DOF-fyn-turene har været heldige flere gange), og vejrfænomenet har derfor fået tilnavnet ”Skagensvejr” i ornitologkredse.

Men intet varer evigt. Og det gør he-debølger heller ikke. Sidder man i Skagen, så håber man bare på, at syd-

østenvinden bliver ved at pumpe varme op. Dermed forhåbentligt en masse spændende fugle på forlænget træk, som Storke, Sorte Glenter, ek-sotiske ørne, Aftenfalke, Biædere m.m..

Det kan også være godt på Lan-geland i sådan en vejr-situation, men rigtigt spændende bliver det først, hvis Voldborg dukker op på skærmen i sin ”Storebæltstrøje” og siger: ”Sommervejret holder nogle dage endnu, men sidst i perioden, truer en koldfront med at komme ind fra nordvest!”

Mødet med koldfronten vil for de mange ”varmeelskende” fugle være det, der får dem til at indse ”fejltagel-sen” og stikke næbbet hjemad. De flygter ganske enkelt fra vejromslaget, der ofte vil medbringe regn og kraftigt temperaturfald. På en eller anden måde kan fuglene registrere det kommende vejromslag (indre baro-meter?), og de trækker sydover før fronten kommer, ofte dagen før front-passagen. Det betyder, at dagen før fronten er det en god idé at stå parat på Sydlangeland. Erfaringer viser, at dagene på begge sider af et vejrom-slag kan være interessante på Lange-land, dog er koncentrationen af fugle størst før vejromslaget.

Men hvad er det, der sker? Teorien er, at de ”varmeelskende” fugle, der er trukket for langt, fortryder og vender om efter at have forsøgt udtræk i Skagen. Er det stadig varmt og vejret godt, så har de ikke så travlt. Så tager de den måske lidt med ro ned gennem Jylland. Men er der mærkbart vejromslag på vej, så gælder det om at få kridtet vingerne og finde den korteste vej mod syd.

Studerer man nu sit Danmarks-kort, så vil man opdage, at Skagen og Sydlangeland stort set ligger på sam-me længdegrad. Man kan derfor fore-stille sig, at fugle med ”hjemve” fra Skagen vælger den korte vej - stik syd - via Djursland, Fyn og Langeland til Tyskland og videre sydover. Effekten bliver forstærket af, at fronten kom-mer fra en nordlig retning, og derved virker som en stor sneskraber, der skubber alle fuglene foran sig. Retur-trækket på Langeland kulminerer der-for før frontpassagen.

Det skal siges, at det er forsøgt flere gange at se returtræk før frontpassa-ger fra sydvest eller anden sydlig ret-ning, og dér udebliver returtrækket. Enten bliver fuglene fanget i vejrom-slaget og trækker tilbage, når en lej-lighed viser sig, uden at trækket bli-ver koncentreret. Eller også, og må-ske mere sandsynligt, trækker fuglene videre nordpå i det gode vejr. Således

bliver effekten den modsatte - at fug-lene koncentrerer sig i Skagen.

Så sent som i påsken i år kunne man opleve returtræk. Således trak tre Sorte Glenter sydøst efter rast lang-fredag og to mere om lørdagen. Vejr-situationen magede det således, at en front lå og bølgede ind over Jylland, mens vejret var godt og varmt på Fyn og Langeland.

Men der har været andre mindevær-dige dage, her skal blot nævnes to.

Den 26/5-1989. Denne dag var af-slutningen på et længere varmegen-nembrud. Varmen bragte bl.a. Kejser-, Stor Skrige- og flere Små Skrigeør-ne til Skagen, samt et væld af Aften-falke. Men så kom en koldfront ind fra nordvest. Den bestod kun af et skybånd uden regn, men gav tempe-ratur-fald og vinddrejning fra SØ til vestlig vind den 27/5.

Den 26/5 blev den hidtil største returtræksdag på Langeland: 1 Sort Stork, 36 Hvide Storke, 10 Sorte Glenter, 3 Røde Glenter, 13 Aftenfal-ke, 8 Lærkefalke, 1 Lille Skrigeørn, 1 Hedehøg, 1 Hvidvinget Terne og 1 Natravn.

En anden stor dag var den 18/5 1998. Her sås 12 Hvide Storke, 3 Sorte Glenter, 1 Rød Glente, 1 Fiskeørn, 1 Havørn, 2 Hedehøge og 3 Lærkefal-ke. Her kom en koldfront ind fra NV

og gav temperaturfald fra +23 til +13 grader dagen efter.

Der har været andre gode dage, om end de to nævnte er de mest imponerende.

Tilbage er kun at nævne hvor man ser bedst fra. Fuglene kommer nordfra, men enkelte kan godt komme ind sydfra for så med det samme at træk-

ke sydpå igen. Derfor er bakken vest for Keldsnor - "Buuns Banke" - måske det bedste sted at kigge fra. Men Fakkebjerg vil uden tvivl også være godt, her har man samtidig mulighed for at se på fuglene i Søgård Mose.

Følg med i vejrudsigten! Kommer der et betydeligt temperaturfald, lusker fuglene måske ud af Skagens bagdør.

En gammelkendt vintergæst

En af Havrevimpens første redaktører, Aksel Hansen, har som så mange andre fynske ornitologer glædet sig over Vandstærerne ved Silke Å. Fuglene flyver normalt ned langs åen, når de forstyrres, men væbner man sig med tålmodighed og sidder helt stille vender de tilbage. På den måde kommer fuglene efterhånden ganske tæt på, hvilket kan give en mulighed for at tage nogle glimrende fotos. Den dag stillede Vandstæreren sig villigt frem foran Aksels kamera, som det ses.

*Vandstær ved Silke Å.
Foto: Aksel Hansen.*

"Islandske" Store Kobbersnepper

- første fund af ungfugle i Danmark

Af Henrik Haaning Nielsen

Omkring den 1. december sidste år så Tim Hesselballe Hansen to unge Store Kobbersnepper. Det kunne have drejet sig om fugle af racen islandica, bestemmelsen af disse er ikke videre kendt, her er et bud på hvad man bør kigge efter. Henrik Haaning medlem af DOF's Sjældenhedsudvalg (SU).

Store Kobbersnepper af racen islandica yngler i Island samt på Shetlandsøerne og øgruppen Lofoten i Norge. Overvintringspladserne er langs Englands, Irlands samt Frankrigs kyster. Det er ikke nogen steder i litteraturen lykkedes mig at finde noget om feltbestemmelse af ungfugle, men da jeg den 12. september faldt over 3 afvigende juvenile Store Kobbersnepper på Bygholm Vejle, blev jeg tændt og gik straks i dybden med fuglene. Sidste observation var den 7. oktober, hvor der dog kun var et eksemplar til stede, ellers var der i alt 7 observationer af de 3 fugle. Flere andre observatører så også fuglene, bl.a. Peter H. Kristensen, der har illustreret artiklen med hans fine tegning af en typisk Stor Kobbersneppe i 1. vinterdragt samt en af de afvigende fugle. Det skal dog bemærkes, at størrelsesforskellen på tegningen er en smule overdreven, mens proportionerne og dragtdetaljerne derimod er helt i top. Læg mærke til, at jeg gennem hele artiklen benævner de islandske Store Kobbersnepper i anførselstegn. Observationerne har nemlig ikke været behandlet af SU, hvor der formentlig

skal laves et større undersøgelsesarbejde omkring forskelle i fældning mm. inden SU kan tage ordentlig stilling til fundene. Der må ikke refereres til fund, der ikke er godkendt af SU.

Det hele startede med en af mine sædvanlige ture hen over Bygholm Vejle, hvor jeg blev opmærksom på 3 Store Kobbersnepper i Vestsøen. De var usædvanligt stærkt farvede af ungfugle på dette tidspunkt at være og synede ret små. Jeg tog lidt feltnotater, lavede et par små hurtige skitser og noterede dem som "mulige islandske Store Kobbersnepper". Tiden var nemlig inde til at køre på arbejde....

Dagen efter sørgede jeg for at være på plads lidt tidligere, så der var tid til at tage lidt mere grundige notater. Heldigvis gik de sammen med 1 juvenil "almindelig" Stor Kobbersneppe, hvorfor alle dragt karakterer kunne studeres indgående. Nogle gange gik de i Østsøen på helt ned til 50 meters afstand, så alle forhold var perfekte.

Det, der var mest påfaldende, var de "islandskes" meget stærke farver, hvor ryg, hals og hoved fremstod som

varmt orangebrun. Alle skulderfjer, dækfjer samt tertialer var forsynet med orange kanter. I det hele taget fremstod de "islandske" som smukke og helt "friske" fugle, hvorimod den "almindelige" havde fældet til sin 1. vinterdragt.

Den var således overvejende grå med smalle hvide kanter på dækfjerne og tertialerne, og fremstod som meget kedelig i selskab med de "islandske". Der var ingen rødbrunlige toner at spore i dragten, og ryggen var kedeligt grå uden tegninger, mens skulderfjerene blot havde et lidt diffust gråsort trekantet center, med grå kant.

Den "almindelige" Store Kobbersnepper viste et typisk jizz (*generelt indtryk - red.*) som en langnæbbet og langbenet vadefugl, med et fint rundet hoved der sad på en lang og tynd hals.

De "islandske" var ved direkte sammenligning tydeligt mindre. Frem for alt virkede de mere kompakte i deres bygning, bl.a. pga. en kortere og kraftigere hals, men også kortere ben (vel ca. 1 cm. kortere end på den "almindelige") samt et forholdsmæssigt kortere næb ($1\frac{1}{2} \times$ hovedlængde). Alt i alt havde de "islandske" et jizz stærkt påmindende Lille Kobbersnepper fremfor stor.

Det som dog altid sprang i øjnene var de klare farver. Faktisk troede jeg et øjeblik på førstedage, at det var fugle i sommerdragt! Hovedet, hals, bryst og lidt ned af flankerne var, som sagt, farvet i en smuk varm orangebrun farve med en skarp overgang til

den hvide bug. I hovedet blev det orangebrune indtryk brudt af en grålig kind og en hvidlig øjenbrynsstribe, der nåede et lille stykke bag øjet. Isen var fint stribet i sort.

Fra den nederste del af nakken startede en markant, men fin, sort pletning, der gik over i den lidt lysere orangebrunlige ryg, hvor pletningen blev mere markant og mere groft tegnet.

Skulderfjerene var meget påfaldende med brede sorte centre formet nærmest som "spartegninger" omgivet af en bred orangebrun rand. Alle fuglene var imidlertid begyndt at fælde disse, og indtrykket var derfor mere spraglet i friske ungfuglefjer og grå vinterdragtsfjer med hvide rande.

De synlige store dækfjer var smukt dekoreret med brede sorte "sildeben" med bred orangebrun rand.

Tertialerne var sorte med brede orangebrune hjattænder i hele fjerens længde. Alt i alt nogle mindre og mere kompakte fugle med distinkte dragtkarakterer og stærke farver i forhold til de mere anonymt farvede og store "almindelige" Store Kobbersnepper.

Man ved ikke rigtig noget konkret om de islandske Store Kobbersneppers forekomst i Danmark. Sjældenhedsudvalget har kun godkendt nogle få observationer af forårsfugle i yngledragt (bl.a. fra Vejlerne i 1997), mens problematikken omkring feltbestemmelsen af ungfugle ikke har været berørt.

Ungfuglene af ynglefuglene i Danmark (racen *limosa*) er flyvefærdige på i sidste halvdel af juni og har på det tidspunkt en dragt, der er meget lig dragten som de ovenfor nævnte "islandske" Store Kobbersnepper. Imidlertid fælder *limosa* ungfuglene hurtigt til den grå vinterdragt i løbet af juli, hvor de så er meget lig de adulte fugle, der også er kommet i vinterdragt på det tidspunkt. Ofte optræder de i meget store flokke som en grå og anonym masse, lige bortset fra når de letter og bryder trivialiteten med deres markante hvide vinge- og halebånd! Den mest klare forskel på dette tidspunkt mellem adulte og juvenile fugle er de juveniles tydeligt hidrandede dækfjer.

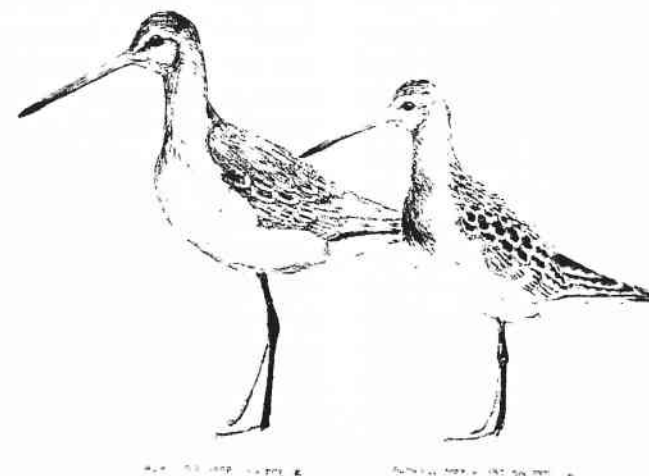
De store fældflokke ses især i slutningen af juli, mens borttrækket for alvor sker i august. Fra midten af august er der stort set kun enkelte

ungfugle tilbage, og det er udelukkende fugle i deres lidt kedelige 1. vinterdragt.

At der så pludselig i midten af september dukker ungfugle op i frisk dragt - kun med fældning i dækfjerene og med en størrelse og et jizz, der ligger meget tæt op ad Lille Kobbersnepper - er meget påfaldende og bør være fugle af racen *islandica*!

Såfremt observationerne godkendes af Sjældenhedsudvalget, har vi en række kriterier, i form af den meget sene fældning sammenholdt med den ringere størrelse, til at bestemme ungfuglene af denne race og dermed et vigtigt skridt til mere viden om racens forekomst i Danmark.

Under alle omstændigheder skal der her lyde en stærk opfordring om at kigge nærmere på Store Kobbersnepper til efteråret....

"Almindelig" og "Islandsk" Stor Kobbersnepper tegnet af Peter H. Kristensen.

Vinterbirdrace

Af Søren Gjaldbæk

Birdrace er en konkurrence, der er noget mere udbredt i udlandet end herhjemme. Det går i al sin enkelhed ud på at se, hvor mange forskellige fuglearter, man kan finde på 24 timer. Hvis et hold er på tre mand tæller en fugl med, hvis den er set af to fra holdet. I år blev der kørt den 4. eller 5. marts efter eget valg. Der deltog 6 hold, vinderholdet var fra Fyn.

Sidste års vinterbirdrace blev afholdt i februar, hvor et hold bestående af Esben Eriksen, Michael Mosebo Jensen og Deres skribent vandt med 101 arter, som vi fandt i Sønderjylland. Her kørte de fleste deltagende hold, idet der er en noget større artsdiversitet i den del af kongeriget. Siden har jeg spekuleret på, hvor mange arter man ville kunne lave på Fyn. Der var ikke mange, der mente, at det ville kunne lade sig gøre at nå op i nærheden af sidste års resultat, men jeg fik da lokket Tim Hesselballe Hansen (Kongen af Fyn) og Michael Mosebo med på at køre i Fyns Amt. Så med Formand Flemmings "hvis I kører på Fyn, så kan I ikke vinde" i ørerne hentede jeg Tim ved Næsbyhoved Skov kl. 3.30. Med mig havde jeg en køreplan for, hvordan vi gennem de næste 15 timer skulle nå rundt til de forskellige lokaliteter, og hvad vi skulle sikre os at få set inden vi fortsatte. Plan A var at få fundet en Natugle, inden vi hentede Michael, en fortræffelig ide, desværre var ugleerne ikke med på den. 5 stop ved egnede skove, hvor Tim gav imponerende imitationer af Natugle, resulterede kun i et svar, det var fra en

Blishøne, så var den da i bogen, men det var den nu nok kommet senere. Tim var stadig ukuelig optimist, han havde en liste med 108 arter, som han mente, vi nemt kunne finde – "og så har jeg ikke engang været optimistisk", lød det. Problemet er at mange almindelige arter kan være tidskrævende at få at se. Har man tid til at spadserer langs Odense Å fra Munke Mose til Sct. Klemens skal man nok finde en Halemejse, det tager bare to timer. Det er nemt nok at se Rødhals, Jernspurv, Stillits, Vindrossel eller Vandrefalk i Fyns Amt, men det kniber, hvis det skal være inden for de næste 5 minutter. Sådan skulle det også vise sig at blive!

Horseklint

Vi hentede Michael i Flødstrup og satte kursen mod Horseklint, hvor vi håbede på lidt morgentræk og på at få lidt havfugle hjem. Det er lige på det sidste med alkefuglene og lommerne, men man har da lov at håbe. For ikke at glippe noget sad vi parat kl. 5.45 – det var mørkt, man kunne dog høre havet, og der blæste en ubehagelig, kold og frisk vind fra vest. Det lignede

En lille flok Havlit rastede ved Horseklint. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

de ikke trækvejre, og det var det heller ikke. Efterhånden blev det til at se, og arterne røg på listen som forventet – Edderfugl, Sølvmåge, Skarv, Svartbag, Toppet Lappedykker osv. Første lyspunkter var Havlit og Alk, de kunne have drillet. Jeg sad stadig og ærgrede mig over den manglende ugle, da Tim annoncerede "Tejst i sommerdragt, mod venstre, ikke særligt langt ude". Febrilsk rettede jeg teleskopet i den retning Tim kiggede, jeg kunne absolut ikke se andet end vand. "Hvor? Sig til, når den er ved den røde bøje"! Jeg mærkede panikken brede sig gennem kroppen. Heldigvis kunne jeg håbe på Mosebo, men han var åbenbart heller ikke i kontakt med dyret, fuglen var ikke til at finde. "Så kig da for fanden i Tims skop" foreslog jeg. Heller ikke det gav resultat, så vi måtte lade Tejst være Tejst, den havde ellers været god at få på listen.

Vi ville med statsgaranti ikke få den andre steder, så jeg var på vej helt ned i kulkældereren. "Sikke nogle dudes jeg kører med, jeg danner mit eget hold", lød det fra kongen, "så har I set 67, og jeg har set 115". Barske ord i fredstid, men heldigvis fandt jeg en Rødstrubet Lom et par minutter senere, den så Michael, Tim så vand. Vi havde kalkuleret med vadefugle i Fællesstrand, men vandstanden var for høj. Tim gik en tur ud langs Tornen og kom tilbage med en melding om to Store Præstekraver. Så måtte jeg ud for at få dem konfirmeret, da jeg kom tilbage, var der en flok af Lille Korsnæb på trækforsøg, 25 stk., og de havde også haft Spurvehøg, livet så lidt lettere ud. Vi forlod Horseklint kl. 8.45 og efter et kort kig udover Korshavn, kørte vi sydpå med 43 arter i bogen.

Store Præstekrave. Vi fandt to ude på Tornen. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

På vej mod Odense

Tejst og Natugle gnavede stadig, min egen bagatelgrænse var på 90 arter, ville vi nå at overskride den med så megen udtur? I Nordskov stoppede vi ved en gård for at få lidt havefugle, der kom 8 nye, blandt andet Misteldrossel, det var som om, vejret var blevet lidt bedre. Ved Vågebakken gjorde vi det obligatoriske stop og fik Tornirisk, to nordtrækkende, den havde jeg ikke med på nomineringslisten. På vej mod Dalby Bugt, hvor de første Dobbeltbekkasiner plejer at indfinde sig, passerede vi en flok lærker. Vi sprang ud af bilen for at kigge dem igennem. "Den ser noget korthalet ud den øverste", sagde Tim. "Hululu", sagde lærken, og vi havde fået Hedelærke med. Da vi et øjeblik

efter havde en flok på 10 Dobbeltbekkasiner, var det efterhånden svært at opretholde det dårlige humør. De andre kom i højt humør, da jeg gennem øjenkrogen spottede hovedet af en fugl i græsrabatten: "Agerhøne", fik jeg meldt. I det samme lettede Agerhønen og musede over marken. Jeg forsøgte med en undskyldning om, at jeg som chauffør også skulle holde øje med vejen. Det gjorde et meget behersket indtryk på mine rejsefæller. Ved Kærby Fed fik vi både Fjeldvåge og Spidsand med, jeg mærkede en ukendt følelse – optimisme. Den fortrængte jeg dog hurtigt, man er trods alt ikke resultatløst blevet underholdt om Hybris og Nemesis.

En værdig konkurrent til sidste nummers fejløbs. Tegning: Kåre Gjaldbæk.

Odense

Vi kørte ind i Odense kl. 10.00, en halv time efter vores køreplan, men vi følte alligevel, at vi var nødt til at få gjort lidt ved skovfuglene, dem havde vi ikke mange steder til. En tur rundt i Åløkkeskoven gav begge træløberarter, den almindelige, der jo er den sjældneste på Fyn, var det kun Tim og jeg der hørte. Michael stod ellers lige ved siden af, og fuglen kaldte ganske tæt fra. Tim og jeg fik et foredrag om kaldet af Korttået, som Michael havde hørt, det var noget med en halv Gransanger. Det havde vi begribeligvis kun foragt tilovers for, vi vidste nok, hvad vi havde hørt, hvilket han også fik at vide. Vi var oppe på 72 arter, klokken var 10.30, det så rimeligt ud. Ved kolonihaverne ved Seden Strand sad en af Skovhornuglerne frit fremme, den kunne ses fra bilen, mens jeg vendte. Vi kørte ud

til Stige Ø for at få et overblik over Viggelsø, her var der mulighed for både Havørn, Blå Kærhøg og Vandrefalk. Det eneste, vi så i lang tid, var en DOF Fyn-ekskursion, de så ud til at være knapt så stressede, som vi var. Endelig kom den Blå Kærhøg på vingerne, hvilket jeg straks fortalte Michael, Tim var gået for at finde Bjerggirisk. "Hvor?" sagde Michael. "Midt på øen, lavt over engen mod venstre". "Hvad har du i baggrunden?", "Græs! Kig dog hvor jeg kigger!". Det var som et de ja vu, manden ville ikke se den, jeg forklarede og forklarede, og da jeg var nået til den konklusion, at han nok ikke ville kunne finde en elefant i et straffesparksfelt, kom det endelig: "Nå, der, hvorfor sagde du ikke bare at ....".

Det gyldne minut

På vej mod Flyvesandet gjorde vi holdt ved Slambassinet. Da vi stod ud af bilen ringede Esben fra Flyvesandet, der var både Stor Korsnæb og Islandsk Ryle, det lød jo rigtig godt. Vi gik ud mod dæmningen, hvor Mosehornuglerne havde holdt til de sidste par måneder. Vi stoppede da to (rigtige!) Agerhøns røg op, umiddelbart bag dem lettede en flok småfugle: 25 Bjerggirisker, 3 Rørspurve, 20 Sanglærker, 1 Skærpiber, alle på nær lærkerne nye turarter. 20 sekunder senere kom Mosehornuglerne, en efter en gik de på vingerne, 5 i alt, det var et helt fantastisk syn. Da et skop rettet mod søen gav Taffeland, havde vi fået 6 nye på et minut, de fem end-

Blå Kærhøg, fast vintergæst på Viggelsø. Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

da af den vanskelige slags. Vi havde 81 arter, kl. var 12.15, kun et kvarter efter køreplanen! Jeg skulle efterhånden koncentrere mig for at finde på noget, der kunne gå galt, det kom nu helt af sig selv. Ganske vist faldt vi over en Kvækerfinke på vejen nord over, dem har der ikke været så mange af denne vinter, men Flyvesandet gjorde knuder.

Op til 6 Mosehornugler har rastet i Slambassinnet denne vinter.

Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Flyvesandet

Esben tog imod, da vi kom og kunne fortælle, at der af arter, vi manglede, både var Stillits og Grønsisken på Campingpladsen, og han kunne desuden pege på det træ, hvor der havde siddet en ung Stor Korsnæb og sunget blot et kvarter tidligere. Michael og jeg gik i fugletårnet for at finde Lille Kobbersneppe og Islandsk Ryle, mens Tim gik rundt på campingplad-

sen for at finde småfuglene. Han ringede næsten med det samme, at nu kunne vi godt sende en mand ned, han havde Grønsisken og Stillits. Michael meldte sig straks, vist nok fordi han ikke har set Stor Korsnæb i år – dem ser man sjældent ude på vadefloden. Jeg fandt hurtigt Lille Kobbersneppe, der stod to mellem Storspoverne. Islandsk Ryle kneb det mere med. Nu er der pænt langt ud til vadefuglene fra fugletårnet, og der stod vel 1500 Almindelige Ryler, så jeg tør da ikke sværge på, at ryleflokken var ren; men vi havde jo ikke tid til at koge i tårnet hele dagen. Andre opgaver ventede, og jeg ventede på, at Tim skulle komme, så vi kunne få kobbersnepperne bogført. Da jeg hørte hans trin på trappen, lettede alle vadefuglene. Jeg håbede på, at det var en Vandrefalk, der var på spil, der har været op til 2 fugle deroppe vinteren igennem. Det var det nu ikke, til gengæld måtte "operation kobbersneppe" gentages. Det gik da også fint, til gengæld var der ikke meget succes med Stillits, den stod stadig på skydelisten. Det bekymrede mig ikke så meget, jeg ser den hver anden dag på vej til Søndersø, hvor jeg arbejder; den skulle vi nok få i hus.

På vej mod Odense – igen

Næste punkt var Blisgås, de holder jo til ved Jersore. På vejen passerede vi en flok Sangsvaner på godt 200 fugle. "Måske skulle vi kigge dem igennem", foreslog Tim. "Det er der ingen grund til", sagde jeg, "jeg gik flokken

grundigt igennem i onsdags, der er ingen unger, du ved dem, der er helt hvide, men meget mindre". Det synes jeg selv var ret sjovt sagt, to hundrede meter længere fremme lød det fra Tim: "Der ligger vist 3 unger". Ganske rigtigt, 3 Pibesvaner, bagatelgrænsen var inden for rækkevidde, og mens vi kiggede på Blisgæssene ringede Esben, ham og hans far stod ved Jersore Strand og kiggede på to Knarænder. Ikke dårligt, vi var jo kun en kilometer væk. Det var et problem, at vi ikke havde fået set Bomlærke, men jeg kendte en mark ved Nr. Højrup, hvor en flok på godt hundrede Sanglærker og fem Bomlærker havde holdt til en måneds tid. Så ville vi imidlertid ikke komme forbi den mark ved Gyldensteen, hvor en Stillitsflok havde været parkeret siden januar, men den skulle vi da nok få et andet sted. Vi fandt marken steg ud af bilen, og lærkeflokken lettede, inklusive de fem Bomlærker. "Har du set, Gjaldbæk, der sidder en Agerhøne og trykker henne på telefonråden, det gør de tit", lød det fra min sidemand, man får ikke lov at dø i synden. Jeg undlod at sætte ham af, og vi fortsatte mod en skov, hvor et Ravnepar holder til. Ravnene var ikke hjemme, Tim og jeg stod og kiggede på reden, som ligger helt ud til vejen, da Tim fortalte, at han på Langeland havde fået Natugler til at svare midt på dagen. Altså tudede han - meget overbevisende - som en Natugle, og minsandten om ikke der var en Natugle, der svarede fra en grantykning. Vi kigge-

de vantro på hinanden, men der var ikke noget at gøre ved det: Vi havde fået Natugle på listen. Michael, der havde fået et opkald på mobilen og derfor var gået af sides, så ud som om, at vi i den grad var blevet skøre, da vi fortalte om det. Vi havde nu 90 arter, bagatelgrænsen var nået, og kl. var 14.00. De fleste af de andre hold havde kørt om lørdagen, og vi havde lige fået at vide, at vi var oppe mod 97, det så overkommeligt ud.

Tim i samtale med en Natugle.

Foto: Søren Gjaldbæk.

Odense igen

Næste punkt var søerne i det sydfynske, først skulle vi have Vandstær ved Dalum Papirfabrik og Grønbenet Rørhøne ved Skovsøen. I Hunderup

Skov er der også Sumpmejse, den gad ikke vise sig, og på Hunderupvej, havde jeg set Kernebider næsten hver dag de foregående 2 uger. Jeg tror nok, at beboerne har undret sig noget over den store interesse, som jeg udviste for deres baghaver, men jeg er da ikke blevet arresteret. Hunderupvej gav ikke Kernebider, men dagen før havde jeg haft en i Kaleko Skov ved Fåborg – sammen med Stillits, der var ingen ko på isen. Kl. var 14.30.

Sydfyn

Første stop var ved Sollerup Eng, vi parkerede ved gården, på vej ned til engen hørte vi Ravn, jeg løb i forvejen for at finde den Store Tornskade, som har været her siden nytår. Den var på plads, så jeg løb tilbage efter de andre. De stod og kiggede på en Sumpmejse, det gled som i olie. Jeg fik slæbt Michael ned til tornskaden, og vi var klar til Bøjden Nor. Nu mente Tim, at han også ville se tornskaden, vi gav ham et minut og kunne konstatere, at Tims hold ikke fik denne art på listen. Bøjden Nor gav som forventet Bjergand – ca. 500 – og de 3 Knarænder lå fint ved begyndelsen af dæmningen, men dem havde vi jo. Vi var oppe på 96 arter og satte kursen mod Kaleko Skov og Sundet i Fåborg, der var jo stadig Stillits og Kernebider som huller. På vej derind ringede vi til Lars B. Rasmussen, der havde været ude i området om formiddagen, det kunne jo være, at han havde set noget. Det havde han, der holdt en flok Gråsiskener til ved Sun-

det. Vi gik ud, hvor han havde set dem og spredte os i området. De ville ikke makke ret, og Tim og Michael var efterhånden kommet lidt på afveje. Aktuelt var de gået lige forbi flokken, men Gråsiskanen kan trykke ret hårdt, så da jeg gik hen mod dem for at beordre afgang, røg der 12 styk op lige foran mig. De satte sig i et lille træ, hvor vi kunne tjekke for Hvidsiskanen, så heldige var vi nu ikke. Det var udligningen. I Kaleko Skov sang begge træløbere og Grønsiskanen, men der var hverken Stillits eller Kernebider. En Agerhøne musede over marken. Vi vidste, at vi ville få Lille Skallesluger i Brændegård Sø, så der kørte vi hen, 5 hanner og en hun lå på vandet i nordenden, det var nummer 98 – ”sejren er vor”!! En Havørn ville have pyntet, men sådan var det ikke.

Stillits kom efterhånden til at fylde urimeligt meget. Tegning: Claus Dal-skov.

Rekord?

Klokken var 16.20, og vi kunne da snuse til sidste års 101. På Tåsinge

kendte vi en mark med 20 Canadagæs og 3 Sædgæs. Så skulle vi bare finde to ud af følgende stribe: Knortegås, Stillits, Kernebider i Vornæs Skov, Rødhals, Halemejse, Jernspurv, Vandrefalk på Monnet, Vindrossel, Vandrikse i Vejlen, eller en tidlig Hvid Vipstjert til overnatning samme sted. Det så ikke umuligt ud, og det gik ret godt til at begynde med. Vi ankom til ”gåsemarken” ved Vårø kl. 17.00, der var kun nogle Sangsvaner, hvilket straks skabte krisestemning. Michael foreslog, at vi lige kørte ned og kiggede ud over vandet, måske der kunne ligge et par Knortegæs, der var også udsigt til Langeodde på Monnet. Vi fik teleskoperne op, og Michael fandt straks en flok Canadagæs på Langeodde. ”Så mangler vi bare Sædgæssene”, sagde jeg, hvilket for så vidt var en temmelig overflødig bemærkning, de andre vidste jo godt, hvad det drejede sig om. ”De er her”, lød det fra Michael. ”Må jeg se”?, og mens vi konstaterede, at manden havde ret, fløj der en flok Knortegæs igennem skop-feltet. 101! Rekorden var tangeret, klokken var 17.15, det bliver mørkt 18.15, vi havde altså en time til at finde en Rødhals eller en af de andre ”hulfugle”. Den gik ikke. Vi gik rundt ved Vejlen og ved Vornæs Skov, der var bare lukket! Solsortene og Gærdesmutterne sang, en flok Krager larmede over skoven, en Ravn fløj rundt mellem træerne, men intet nyt. En Natugle tudede, jeg kunne se på Michael, at han var glad for, at vi havde lidt back up til den mærkelig

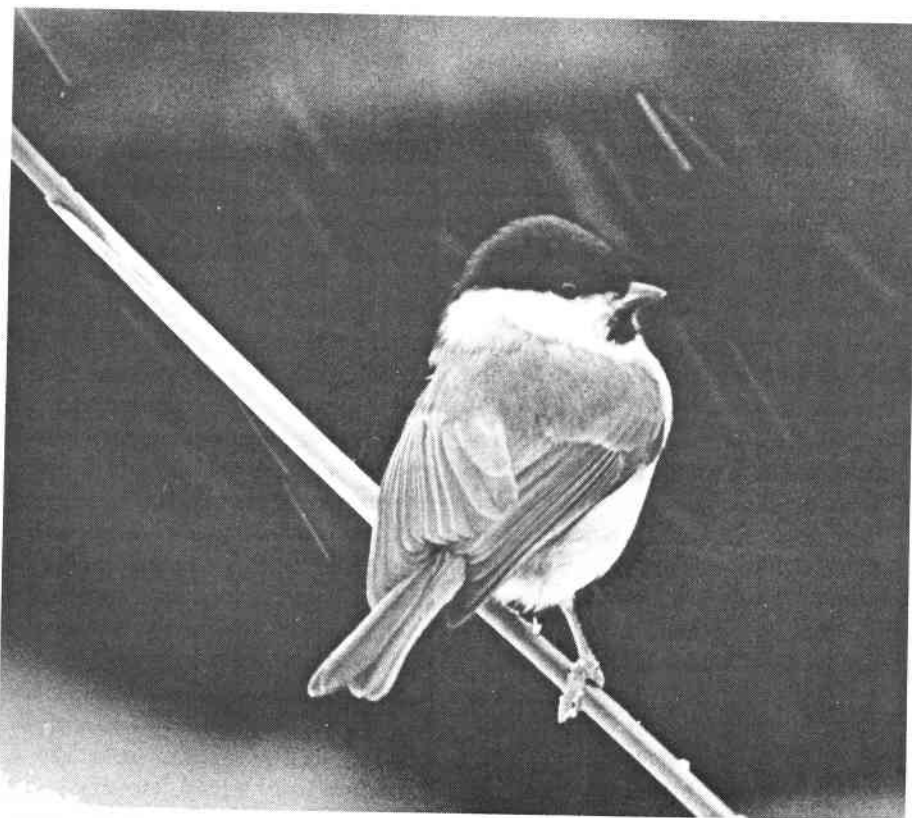
eftermiddagsugle. Poul V. Rasmussen, som vi havde set jogge gennem skoven lidt tidligere, kom forbi og spurgte, hvordan det gik, nu var det helt mørkt. ”Vi mangler en Rødhals”. ”Nå, den kunne I da ellers have fået i min have!” Tak for det. Alt i alt var jeg godt tilfreds med resultatet, for Tim fik den manglende rekord lov at skygge i en halv times tid. ”Jeg ville snart hellere have set 45 arter” var meldingen. Da vi senere på aftenen sad og skyllede dagens oplevelser ned, var der dog fuld tilfredshed igen, men selvfølgelig lå det i baghovedet: Havde vi bare set Tejsten eller Stillitsen. Man skal nok ikke tage en sammenligning af de to års resultater for alvorligt, der sker trods alt meget fra den 13. februar, der var sidste års dato, til den 5. marts. Fyn viste sig betydeligt mere produktiv rent fuglemæssigt, end jeg havde regnet med. Jeg sluttede dagen med at se lidt af en filmatisering af Jane Austens ”Emma” i fjernsynet. Jeg havde ikke set mere end et par minutter, før man så et ungt par promenere i en park, der i enhver henseende ville kunne matche min have. De var ikke på birdrace og tydeligvis ikke spor optaget af andet end hinanden. Alligevel fik de Rødhals på listen, den både kaldte og sang i parken. Jeg gik i seng. Michael havde Rødhals og Kernebider i sin have næste morgen!

Birdrace

For mange mennesker forekommer birdrace at være en temmelig tåbelig

aktivitet, og det er da heller ikke en sport, der er velsignet af DOF. Det foregår på privat initiativ. Det har været anført, at det er forkert at brænde benzin af i den anledning, når racet nu er så inderligt overflødig. Med det argument kunne man standse mange af Homo Sapiens' udfoldelser, lad mig blot konstatere, at en enkelt stortur i DOF-regi bruger brændstof svarende til mindst 1000 vinterbird-races. Man får helt sikkert en anden

fugleoplevelse ved et birdrace end ved en traditionel fugletur, hvor det er studiet af de fugle, der nu er på stedet, der tæller. Ved et birdrace er det ikke kun dagen, der har en betydning, det væsentligste er planlægningen og de mange timer, man bruger i felten inden dagen for at sikre sig, at arterne er på plads. Når dagen oprinder, kan man så glæde sig over at køre rundt og gøre status, også selv om der er arter, der svigter!

Sumpmejsse. Foto: Biofoto: Erik Thomsen.

Arterne i rækkefølge.

Blishøne	Blåmejsse	Spætmejsse
Gråand	Gærdesmutte	Skovhornugle
Edderfugl	Topmejsse	Lille Lappedykker
Sølvmåge	Fuglekonge	Klippedue
Skarv	Skovskade	Troldand
Svartbag	Knopsvane	Hjejle
Toppet Lappedykker	Rødben	Blå Kærhøg
Toppet Skallesluger	Musvåge	Agerhøne
Sortand	Stor Regnspove	Bjergirisk
Hættemåge	Skovspurv	Rørspurv
Gråstr. Lappedykker	Dompap	Skærpiber
Fløjlsand	Stor Flagspætte	Taffeland
Havlit	Tyrkerdue	Mosehornugle
Alk	Gråspurv	Kvækerfinke
Hvinand	Fasan	Sortmejsse
Gravand	Sjagger	Grønsisken
Strandskade	Misteldrossel	Lille Kobbersneppe
Engpiber	Solsort	Pibesvane
Stormmåge	Tornirisk	Blisgås
Allike	Husskade	Knarand
Stær	Vibe	Bomlærke
Almindelig Ryle	Hedelærke	Natugle
Gråkrage	Dobbeltbekkasin	Grønbenet Rørhøne
Grønirisk	Krikand	Vandstær
Sanglærke	Grågås	Sumpmejsse
Rødstrubet Lom	Tårnfalk	Ravn
Stor Præstekrave	Fiskehejre	Stor Tornskade
Lille Korsnæb	Sangsvane	Bjergand
Spurvehøg	Pibeand	Gråsisken
Bogfinke	Stor Skallesluger	Lille Skallesluger
Råge	Spidsand	Canadagås
Gulspurv	Fjeldvåge	Sædgås
Ringdue	Træløber	Knortegås
Musvit	Korttået Træløber	

Dagens høst. Som enhver kan se, mangler der almindelige havearter som Rødhals, Jernspurv og Halemejsse.

Fuglekasser

Af Steen Winkel

Store fuglekassedag

Forventningerne var store, da dørene blev åbnet i den gamle ridehal på Dronningemaen i Svendborg den 27. februar. Forud havde der været hektiske dage for arrangørerne med tilrettelæggelse, indkøb af materialer, fremstilling af tegninger, opstilling af borde og anskaffelse og fordeling af værktøj.

Og forventningerne blev indfriet. Allerede kl. 9.00 stod folk i kø for at købe træ, få udleveret tegninger og modtage vejledning, og der blev savet og hamret helt frem til kl. 16.30. Nogle arbejdede på familiebasis med børnene som de ivrigste hammersvingere, men også pensionister udfoldede kreativitet for at få flere hulrugere i villahaven. Mellem 250 og 275 mennesker deltog i arrangementet, men trods det blev der kun brug for førstehjælpskassen en enkelt gang!

Der blev i alt fremstillet 113 stærre- og mejsekasser, 1 træløberkasse og 2 ugle/falkekasser, alle i fineste lærketræ, der er imprægneret fra naturens side og derfor ekstra holdbart. Kasserne kunne fremstilles til en rimelig pris takket være forskellige sponsorer, bl.a. DOF-Fyn.

I ridehallen havde DOF-Fyn banke en stand ned, hvor vi uddelte DOF-blade og brochurer (tak til Fug-

lenes Hus), gav gode råd om opsætning og rensning af fuglekasser og ikke mindst: Kaprede nye ungdomsmedlemmer!

Det blev en god dag, som arrangørerne (Zoologisk museum – Svendborg, DOF-Fyn, Grøn Guide – Svendborg og DN) gentager i forbindelse med børnenes vinterferie i år 2001

Steen Winkel ved DOF-Fyns stand
Foto: Lisabeth Winkel.

Vejdirektoratets fuglekasseprojekt

Dette pilotprojekt er et samarbejde mellem DOF og Vejdirektoratet (VD), hvor der på forsøgsbasis op-hænges en række fuglekasser på udvalgte sideanlæg langs statsvejene. Der opsættes også informationstavler, der beskriver projektet, fuglekasserne, fuglene, der benytter dem og om ynglesucces etc. Disse opdateres årligt. Rastepladserne Kildebjerg Nord og Syd på motorvejen vest for Odense er foreløbig de eneste på Fyn.

Kasserne modtog jeg en efterårs-morgen på hjemmeadressen, og efter en let omgang træbeskyttelse var de klar til opsætning, det skete den 22. november. Den officielle indvielse skulle ske den 27. april med den fynske verdenspresse og pinger fra DOF og VD. Allerede da vi hørte om projektet første gang, havde Formand Flemming og jeg udstukket det til et "ungdomsprojekt". Da ingen af os er i den helt lette vægtklasse mere kunne vi ikke rigtig forestille os os selv højt oppe i et træ med en genstridig uglekasse. Men vi blev klogere! Vi annoncerede projektet i Havrevimpen og udlovede endda borgere og brun sodavand på en nærliggende amerikansk fastfoodrestaurant til de fremmødte ungdomsmedlemmer. Ingen meldte sig!

Da dagen oprandt, pakkede vi bil og trailer med trækvogn, kasser, stiger, reb og værktøj og kørte mod Kildebjerg. Vi snakkede da om, at nogle af vennerne nok stod og ville deltage som tilskuere, men det gjorde de ikke, og det skal de have tak for!

Det blev en uforglemmelig dag, en dag hvor vi måtte sande, at vores kondition slet ikke er så ringe endda. Jeg glemmer aldrig synet af Flemming hængende i én hånd 10 meter oppe i et bøgetræ, indviklet i 25 meter reb og en stor uglekasse i den anden hånd. En sand præstation. Selv savede jeg mig i håndroden, mistede godt og vel en liter blod og måtte have assistance af en elskværdig tankpasser, før blødningen standsede. Men op kom de 20 mejse-, 10 stære – og 2 uglekasser.

Den 25. april, altså 2 dage før indvielsen, modtog jeg en e-mail fra VD, hvor de oplyste, at indvielsen desværre var aflyst, da man: "Var bange for at de "rigtige" medier ikke ville komme og derfor ikke ville ulejlige vejdirektøren." Nå, det er fuglene heldigvis ligeglade med - de er lykkelige for de fine nye kasser, og jeg kan kun anbefale en udflugt til det grønne område bag rastepladsen "Kildebjerg Nord".

Steen Winkel har og vil tælle op, hvor mange af kasserne, som bliver beboet og af hvilke arter, resultatet vil blive bragt i næste nummer af dette blad.

Fra felten

Af Tim Hesselballe Hansen

Dækker perioden pri. februar – pri. maj.

Gråstrubet Lappedykker

73 på havet ud for Enebærødde 23.3 (JHJ). På strækningen overvintrer måske 500 fugle.

Nordisk Lappedykker

1 Tryggelev Nor 19.3 (EEE). I Brændegård Sø 1 15.4. (HKN) og 2 Arreskov Sø 27.4 (SWI, FLB). På havet ud for Tryggelev Nor 1 22.4 (OHG).

Sorthalset Lappedykker

I Brændegård Sø rastede 4 fugle 12.-13.4 (FLB), og resten af april 1-2 der.

1 Arreskov Sø 5.4. (SG). I Tryggelev Nor 2 fugle 13.-20.4. (FLB m.fl.), 2 Klise Nor 26.4. (THH) og 1 Slambassinet 22.4. (THH).

Rørdrum

I sidste halvdel af april blev 5 fugle registreret på Sydlangeland: Fredmosen 2 pauk. og 1 set (FET m.fl.), Piledybet 1 pauk. (HMP) og Tryggelev Nor 1 pauk. (FET).

Hvid Stork

2 meget tidlige fugle: 1 Rynkeby 13.-14.3. og 1 Vester Åby og Nakkebølle Fjord 13.-14.3. (FLB). 1 rastede Sundet, Fåborg 5.-8.4. (LBR m.fl.). 1 set ved Seden 11.4. kan dreje sig om en fritflyvende fugl fra Zoo (fuglelinien).

1 Lundby, Tåsinge 30.4. (Ole Nielsen) og 2 Nordenbro 1.5. (NRA).

Fåborgs Hvide Stork.

Foto: Lars B. Rasmussen

Tundrasædgås

4 Søgård Sø 19.4. (JSA).

Blisgås

98 Gyldensten/Jersore 23.2. (GJO).

Dværggås

5 trak øst med Bramgæs Thurø Rev 18.4. (SWI). Også i Jylland er der dette forår set flere end normalt. Det drejer sig i de fleste tilfælde om de svenske projektfugle.

(Indisk Gås)

Op til 3 (2.4.) er set Brændegård Sø i perioden (HKN, RYT, FLB m.fl.)

Bramgås

1250 Thurø Rev 18.4. (SWI).

Gråand

2400 Egensedybet 21.2. (KDJ, THH).

Lille Skallesluger

54 Arreskov Sø 21.2. (KPO).

Sort Glente

3 S Keldsnor 21.4. (TOE, ESE) og 2 nye samme sted dagen efter (HÆG).

Havørn

Arten er blevet så almindelig at det er umuligt at afgøre antallet af individer. På Viggelsø en imm. Hele februar og 2 ad. 20.2. (KDJ, THH). En imm. (3K?) Brændegård Sø 25.-26.2. (LBR, RYT) og måske samme 3.4. (via FLB). Og 1 2K N Nørreskoven, Tåsinge (JHJ). Der er set gammel Havørn ved søerne hele perioden, oftest et par i Brændegård Sø. LBR så i april et udfarvet par hænge over Arreskov Sø og kørte så straks til Brændegård Sø, hvor der også var et ad. Par.

Hedehøg

1 hun Fyns Hoved 21.4. (HAN).

Spurvehøg

47 Ø Enebærødde 21.4. (BAN, JHJ).

Musvåge

221 Ø Måle 29.3. (JHJ), 162 NØ Enebærødde 31.3. (BAN) og 350 NV Fyns Hoved 14.4. (FLB).

Kongeørn

1 2K Jersore 29.3. (SG). Fuglen har været i området hele vinteren, men blev hemmeligholdt! Måske samme fugl blev set Vågebakken 9.4. (Ivan Beck, Thomas Jensen, Eske Mortensen).

Tårnfalk

13 Ø Enebærødde 24.3. (KDJ, JHJ) og 13 Ø Enebærødde 12.4. (JHJ, SG, THH).

Vandrefalk

I Odense Fjord – Flyvesandet – Æbelø rastede der 5-6 fugle ult feb. (FLB, KDJ, JEB, THH m.fl.). 1 2K Monnet 20.2. (JHJ), 1 ad. Han Arreskov Sø 29.2. (FLB), 1 ad. Monnet 14.3. (EEE), 1 N Enebærødde 23.3. (JHJ), 1 ad. Fåborg (LBR), 1 Ø Fæno

(Kurt Hansen, Vejle), 1 T Enebærodde 2.4. (BAN), 1 hun Viggelsø 7.4. (THH), 1 ad. Egense Dyb 10.4. (THH), 1 NØ Enebærodde 12.4. (THH) og 1 ad. Han N Fyns Hoved 14.4. (FLB).

Trane

6 NØ Langø 24.3. (CMI), 1 N Snav Skov 3.4. (FLB), 29 N Hov 9.4. (EDA), 1 SØ Bregninge 10.4. (EEE) og 1 Keldsnor 21.4. (FET).

(Sultanhøne)

Meget overraskende blev Sultanhønen fra november genfundet 30.3. i Vejlen (PVR). Fuglen har således overlevet vinteren og samtidig formået at holde sig uden for en kikkertsynsfelt i 4½ måned!

Enkeltbekkasin

1 Knudshoved 16.3. (LAH). Og 2 Monnet 31.3. (PVR).

Sorthovedet Måge

To adulte fugle blev fundet i Hættemågekolonien på Skalø ved Viggelsø 8.4. Den ene blev stående i kolonien, mens den anden trak ind over land mod vest og blev ikke set siden (THH). Førstnævnte fugl blev set af mange ornitologer næsten dagligt i de næste uger, og 1.5. fik den selskab af en 3K-fugl (SG, THH). Fuglene stod sammen og var sandsynligvis en han (ad.) og en hun (3K). 8.5. dukkede endnu en adult han op (MSN), som forsøgte at gøre kur til 3K-fuglen, men den blev straks jaget bort af den

anden adulte. Der er eksempler på at 3K-fugle har ynglet, så det bliver spændende at følge dette trekantsdrama på Skalø. Fuglene kan ses i teleskop fra Klintebjerg.

Dværgmåge

148 i Arreskov Sø 29.4. om aftenen i forbindelse med østenvind (EEH).

Sortterne

17 Arreskov Sø 29.4. (EEH).

Slørugle

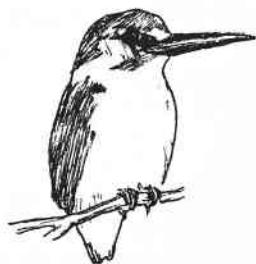
1 Ullerslev 18.3. (MMJ). Fuglen blev set i billygternes skær i vejkanalen kl. 22.

Skov- og Mosehornugle

Se artiklen om uglelyp andetsteds i bladet.

Isfugl

Op til 2 fugle kunne ses i en lille kanal ved Næsbyhoved Skov medio feb. til medio marts (THH).

Grønspætte

1 Fænø 29.3. (Tommy Kaae).

Hedelærke

21 N Horseklint 22.3. (MMJ).

Bjergpiber

1 Bøjden Nor 10.3. og 1 Bøjden Havn på mole 29.3. (begge LBR).

Sorttrygget Hvid Vipstjert

1 hun Bispeeng 14.-29.3. (THH).

Sortstrubet Bynkefugl

1 Flyvesandet 3.4. (HAN) og 1 han Hov 21.4. (EDA).

Rødtoppet Fuglekonge

2 syngende Sollerup 100 meter hen ad "Magisterstien" 30.4-1.5. (LBR m.fl.)

Laplandsværpling

1 N 15.3 og 1 N 22.3., begge Horseklint (MMJ) og 1 Ø Enebærodde 12.4. (THH).

Hvornår kom de – ankomst for nogle arter

Art	Dato	Sted	Observatør
Rød Glente	24.2.	Kirkeby	BSN
Lærkefalk	21.4.	Vågebakken	HAN
Lille Præstekrave	27.3.	Sundet, Fåborg	LBR
Mudderklire	20.4.	Odense Kanal	THH
Sildemåge	27.2.	Bøjden-Fynshav	EEE
Splitterne	15.3.	Horseklint	MMJ
Gøg	26.4.	Brændegård Sø	EDA
Vendehals	26.4.	Gulstav Mose	NBJ
Hvid Vipstjert	12.3.	Horseklint	MMJ, SG
Gul Vipstjert	17.4.	Enebærodde	JHJ, GJO
Digesvale	4.4.	Brændegård Sø	LBR
Bysvale	12.4.	Enebærodde	JHJ
Rødstjert	19.4.	Næsbyhoved Skov	THH
Stenpikker	29.3.	Enebærodde	BAN
Sivsanger	23.4.	Fredmosen	FIE
Rørsanger	27.4.	Brændegård Sø	SWI, FLB
Gærdesanger	18.4.	Enebærodde	JHJ
Skovsanger	21.4.	Gulstav Mose	ESE
Gransanger	23.2.	Bispeeng	THH
Pungmejse	20.4.	Tryggelev Nor	RYT
Broget Fluesnapper	21.4.	Tommerup	ESE

Genmeldinger

Af Søren Gjaldbæk

"Havrevimpnen" har fået tilsendt materiale om et par interessante genmeldinger af ringmærkede fugle fra det fynske. Hans Rytter er stødt på en gammel Natugle, Lars Bonne Rasmussen har dels stødt på en gammelkendt Grågås ved Brændegård Sø, dels mødt en Sangsvane i Tryggelev Nor, der har tilbagelagt en lang strækning på blot et døgn.

En gammel ugle

Via Hans Rytter

Den 30. september blev Hans Rytter ringet op af en gårdejer fra Gudbjerg, som kendte til Hans Rytters fugleinteresse. Han havde en særdeles afkræftet ugle siddende i sin lade. Hans tog ud til gården og så, at Natuglen udover at være i en noget sørgelig tilstand også var ringmærket. Ringen blev aflæst og oplysningerne sendt til Zoologisk Museum, der som sædvanligt kvitterede med et genmeldingsbrev. Heraf fremgik det, at uglen var ringmærket som unge den 19. maj, 1980, blot 5 km. nord for laden. Uglen var således 19 år gammel, hvilket er en meget høj alder for en Natugle.

Det var Søren Bøgelund, som havde sat ring på uglen i Ørbæk Lunde i forbindelse med det store uglekasseprojekt, som DOF Fyn forestod for godt 20 år siden. Dengang satte man 4 kasser op på lokaliteten, og Natuglerne rykkede prompte ind. Den ældste Natugle, som Søren er stødt på, var 17 år gammel. Uglen fra Gudbjerg blev af Falck indbragt til Svendborg Dyrehospital. Man konstaterede ingen brud, men kunne bekræfte, at fuglen var meget afmagret. Den blev sat i pleje, men var død efterfølgende morgen.

Grågæs ved Brændegård Sø

Via Lars Bonne Rasmussen

Lars Bonne Rasmussen har i gennem mange år jævnligt besøgt Brændegård Sø og har i den forbindelse har lejlig-

hed til at aflæse halsmærkede Grågæs.

En enkelt fugl er en gammel kending. Den blev mærket i Palacio de

Doñana i Spanien den 25. februar 1992 som en 2K fugl (2K: i sit andet kalenderår, dvs. fuglen er fra 1991). Den blev første gang aflæst ved Brændegård Sø den 7. maj 1993, igen i 1998 mellem den 27. juli og den 10. august og endelig i 1999, hvor den kunne ses fra 28. juli til 23. september, i øvrigt i selskab med en Grågås, der var mærket som ung i Spanien i januar 1999. Hvor disse fugle yngler er uvist.

I september havde Brændegård Sø også besøg af 2 svenske Grågæs, begge er set 9. juni 1998, i Yddingen

i Skåne. Den ene opholdt sig i februar 1999 i det sydfranske nær ved Toulouse.

Nogle spekulationer omkring de rastende Grågæs ved Brændegård Sø er, at de første der ankommer til søen i juli og begyndelsen af august drejer sig om danske fugle, hvorimod tilgangen af fugle fra slutningen af august og begyndelsen af september skyldes svenske fugle. Hvis flere ornitologer aflæste de fugle, som de støder på undervejs, ville der kunne kastes lys over blandt andet et problem som ovenstående.

Sangsvane

Via Lars Bonne Rasmussen

18. og 19. oktober 1999 kunne man i Tryggelev Nor se en halsmærket Sangsvane, der gennem 1999 var blevet aflæst på 7 forskellige lokaliteter, de 6 er fra området mellem Hamburg og Berlin. Her tilbragte den perioden fra den 29. januar til den 10. april, hvor den søgte nordpå mod yngleområdet. Den blev først set igen i det nordtyske den 17. oktober ved Ludwigslust. Den har åbenbart fortrudt det hastige sydtræk, da den allerede næste dag var trukket nordpå over Østersøen til Tryggelev Nor, en strækning på ca. 175 km.

Gunnar og Søren hører stemmer overalt - DOF-Fyns fuglestemmekursus foråret 2000

Af Helle Hjorth

Når man i det sene forår færdes på fynske fuglelokaliteter, møder man af og til et menneske, der ganske fikseret står på en sti, intenst lyttende med et lettere åndet ansigtsudtryk.

Det er sandsynligvis én af de ca. 20 entusiastiske elever på Gunnar Knudsens fuglestemme-kursus, som træner ørerne og forsøger at få stemmerne helt på plads.

Nu er dét der med "helt på plads" ikke så lige til, for det er ikke alle, der har skruet ørerne rigtigt på, så træning, træning og atter træning er nødvendigt, hvis man skal kunne kende en Havesanger fra en Munk, og vel at mærke huske detaljen næste år.

Kurset blev holdt tre onsdage på Risingskolen og med tre efterfølgende søndags-ekskursioner.

Gunnar har som supplement til stemmerne på CD fremstillet et fremragende og professionelt, skriftligt materiale, hvor han gennemgår ca. 50 af de mest almindelige danske arter med en beskrivelse af sangen, sammenligninger, fortolkninger (for eksempel 1-2-3-4-5-6-*sygygygyyv*), sangperiode, biotop samt adfærd under sangen. Og ikke mindst kaldet! Der er jo dét frygtelige ved disciplinen "Fuglenes Stemmer", at det ikke er nok at kende sangen. Hvis man vil til bunds og kunne fastslå, hvad det er for en lille fister, der farer hen over ens hoved med "et langstrakt *tsiiee*",

så må man også lære kaldene, og der er både kontaktkald, advarselskald og trækkald!

Med Søren Bøgelund som "hjælpe lærer" lagde Gunnar ud 12. Marts med et lille foredrag om, hvorfor fuglene synger. Og så var der tid til at spidse ørerne, da lyden af Sanglærke, Jernspurv, Sangdrossel, Korttået- og Almindelig Træløber samt andre, der kunne høres i det fri i marts, tonede ud i klasseværelset. Og det var en broget forsamling af uøvede og lidt mere øvede, der mødtes om søndagen på Hollufgård for at lytte "live" et par timer.

I midten af april var der kommet lidt flere arter; en del ses først på Langeland, hvor Søren flittigt observerer, og derfor kunne varsko eleverne om, hvad der nu kunne forventes af pippen og kurren derude i det lune forår. Lidt desorienterede og med skråt lyttende hoveder hørte vi dén onsdag også dansk skønsang. Det var herrekoret Arion, der øvede i et nærliggende lokale, så selv Axel Schiøtz må have sukket velbehageligt i sin grav.

Søndags-ekskursionen 16. april gik til Sollerup, hvor der blev observeret Skægmejser (*pschin-dschicktschræeh!*). Mejserne dukkede ikke op, men der var trøstpræmie i form af en Havørn.

Gunnar har til kursusmaterialet lavet en imponerende litteraturliste, som blandt andet rummer Benny Gensbøl "Fuglestemmerne omkring os", tre CD'er fra 1998 med tilhørende bog. Når Gunnar ikke lige hugger stemmer, optager han selv, og en del af kursets lydmateriale er "hjemmelavet" af absolut fin kvalitet, og han har mange fif, hvis man er interesseret i at optage fuglestemmer selv. Gunnars yndlingsplade synes at være en hel CD med én Kærsanger, den fantastiske imitator, der i rasende tempo efterligner kald fra f.eks. Strandskade, Vibe, Solsort, Tomirisk.

3. maj var turen så kommet til bl.a. Græshoppesanger, Savisanger og Flodsanger, der alle snurrer, snerrer eller tøffer; læreren lod os beredvilligt og meget pædagogisk høre dem om og om igen, så vi til sidst kunne skelne.

Fuglestemme-folken på P-Pladsen ved Holufgård. Foto: Søren Gjaldbæk.

Nattergalen er jo en klassiker for fugleinteresserede, nye som garvede, men det var dejligt at høre den igen, om end kun i klasseslokalet, for Nattergalen var ikke på plads under søndagens ekskursion til Odense Å ved Dalum. Der hørtes til gengæld Græshoppesangeren, samt et mægtigt kor af Gærdesmutter, der har klaret sig godt gennem den milde vinter. En kærhøg-hun blev det også til, samt en overraskende trækkende Lærkefalk.

Da Gunnar og Søren åbenbart ikke kan få nok af at lytte, er der "eksamen" hos Søren i Gulstav pinselørdag.

Og oven på denne omgang kan det vel ikke undre, om man møder andægtigt lyttende fuglefolk på stier og i krat; kikkerten hænger om halsen og ørerne er slået ud, og der er lang vej igen, men vi har også fået en hel del "på plads".

Natugle i andehus

Af Søren Gjaldbæk, copyright Erik Thomsen.

Fra Erik Thomsen har jeg fået nedenstående beretning om en usædvanlig placering af en natuglere, historien er ca. 10 år gammel.

En fynsk landmandsfamilie havde i forbindelse med deres gård en lille andedam, som de for at glæde Gråænderne havde forsynet med et par små huse, så de kunne yngle under trygge forhold. Det troede såvel and som mand. De havde dog glemt at tage højde for de ringe muligheder, som Natugler har for at finde egnede ynglesteder i dagens Danmark.

Gråandeparret gik planmæssigt i gang med at bygge rede og havde også fået lagt det første æg, inden et hjemløst Natuglepar viste sig på arenaen. Om end boligen ikke burde være første valg for ugler, kastede de deres kærlighed på kassen, den var jo også "møbleret", og kampen blev kort: En effektiv etnisk udrensning og Natuglerne kunne overtage. De lagde deres æg, og udrugningen begyndte. Alt gik planmæssigt, og den store idyl herskede, lige til den dag andægget klækkede. Man har jo hørt om stolte fædre på fødegangen, der - forevist deres barn - fik berettiget tvivl om faderskabet, her var der ingen tvivl: "Ugleungen" sprang i vandet og svømmede forvirret rundt til stor fortvivlelse for den nybagte uglemor, faderens reaktioner og tanker er re-

daktionen ubekendt. Ud over at larme så meget, at gårdejerne blev hidkaldt, kunne uglemor ikke gøre meget ved sagen, ungen ville ikke kendes ved sine forældre og navnlig ikke ved deres livsform med at sove hele dagen og spise mus om natten.

Gårdejerne måtte træde til. De fik ved hjælp af lidt franskbrød lokket ungen på land og anbragt den i en kasse. Ethvert barn har (angiveligt) brug for en far eller mor, men hverken mand eller kone havde tid til at træde til som "plejeforælder". Heldigvis er ænder ikke så kræsne, når det kommer til valg af forældre. Konen havde et par røde gummistøvler, som ællingen blev præget på: Når konen gik rundt på gården i disse fulgte ællingen troligt efter, og når hun skulle ind, stillede hun støvlerne i læ under trappen, hvor "mor og barn" så hyggede sig.

Uglerne opfostrede resten af deres kuld, som alle andre ugler gør, og ællingen voksede sig til og forlod hjemmet senere på sommeren. Resten af dens liv forløb sikkert, som det gør for alle andre ænder, stille og roligt, indtil de møder en jæger eller takker af - mæt af dage.

Uglemor på vej ud for at finde "andemad"! Foto: Biofoto/Erik Thomsen.

Uglegylp....

Af Søren Gjaldbæk

Mens man i resten af Danmark har været optaget af den største invasion af Sneugler og Spurveugler i mange år, har vi nær Odense kunnet glæde os over en nyopdaget soveplads for Skovhornugle og over en flok rastende Mosehornugler.

Skovhornuglerne

Det er velkendt, at Skovhornugler uden for yngletiden samles til fælles "overdugning" på såkaldte "dagsæder". Det er et ganske lille område, hvor større eller mindre flokke tilbringer de lyse timer sammen - oftest i graner - inden de flyver ud og fouragerer ved skumringstid. Disse sovepladser benyttes ofte år efter år, men på grund af uglernes diskrete adfærd er de ofte svære at finde. Man kender landet over mange, og de kan nemt ligge i tæt befolkede områder, således har en villahave i København været vært for en lille flok ugler.

Den 2. december opdagede Tim Hesselballe Hansen en Skovhornugle i et pilekrat nær ved kolonihaverne nord for Fynsværket. Et nøjere eftersyn af krattet afslørede flere, og da mørket faldt på, så han 14 til 18 ugler flyve ud på jagt. Der er ikke tidligere set så mange Skovhornugler i amtet. Uglerne blev fulgt vinteren igennem, det største antal var 19 den 16. december. Efterhånden som trafikken af ornitologer steg, trak uglerne sig lidt

længere ind i krattet, og de kunne være ret vanskelige at finde. Det kan ikke understreges nok, at man skal afholde sig fra at invadere krattet, det får kun ét resultat: Uglerne finder et andet dagsæde! Holder man sig på vejen, det er bedst at blive i bilen, skal man nok få dem at se. Sidste gang der blev set Skovhornugle var den 7. april, der er god chance for, at uglerne vender tilbage, når ynglesæsonen er forbi. Kig endelig efter dem næste vinter, men hold afstand!!

Mosehornuglerne

Også her var Tim på banen, idet han den 1. december på en tur til Slambassinet så 3 Mosehornugler, hvilket er et stort tal. Besøg på stedet vinteren igennem viste op til 6 levende ugler. Den 31. januar havde Tim fornøjelsen af at se en Mosehornugle blive slået af en Vandrefalk - hvad, uglen syntes om dramaet, er uvist, senere blev der fundet en død ugle, og endnu senere så en heldig observatør 6 ugler jage over Slambassinet. Der har således mindst været 7 Mosehornugler på stedet, en rekord for Fyns Amt, der bliver svær at overgå andre steder. Uglerne var på lokaliteten frem til begyndelsen af april, hvor de trak bort til deres yngleområder.

Uglegylp

Vores utrættelige formand og Johannes Påske nærer en speciel interesse for at indsamle uglegylp. Studiet af disse kaster lys over uglernes fødevalg, og især for Mosehornugle er spørgsmålet stort set ikke undersøgt. Det er formentligt den første danske undersøgelse! De indsamlede 62 gylp af Mosehornugle og 29 gylp af Skovhornugle, som blev sendt til biolog Jørgen Terp Laursen. Analyserne af gylpene fremgår af skemaet nedenfor. Om Mosehornugle bemærker han: "De mange Markmus antyder, at arten er en udpræget åbenlands-fugl, hvilket jo ikke er ukendt. De ligeledes forholdsvis mange Dværgmus antyder, at den ynder at fouragere, hvor der er høj græsvegetation (brakmarker og lignende)." Om begge ugler lyder det: "Rødmus forekommer ret sjældent i uglegylp, ellers må vi sige, at uglerne ikke udviser den store vari-

ation i kosten. Det er dog typisk for Skovhornugle og Mosehornugle."

Slørugle

Afslutningsvis kan det nævnes, at der blev gjort en usædvanlig observation af Slørugle ved Vindinge Å, hvor Michael Mosebo Jensen tilfældigt spottede en fugl i lyset fra billygterne, da han var på vej hjem. Disse ugler skulle angiveligt have forkærlighed for Vandspidsmus, så hvis der er læsere, der bor i nærheden af åbne marker med vandløb eller grøfter, hvor disse mus holder til, kunne det måske være en god ide at holde udvig efter Slørugle, man kunne for eksempel checke udhuse, dueslag og lader. Det er sådanne steder arten holder til, når den ikke er på jagt. Michaels observation samt nogle fund af trafikdræbte slørugler tyder på, at der måske er lidt flere Slørugler på Fyn, end man normalt tror.

Indhold i gylp	Mosehornugle	Skovhornugle
Nordmarkmus	101	34
Studsmus sp.	3	-
Rødmus	3	1
Skov/Halsbåndmus	25	3
Dværgmus	15	5
Sanglærke	1	-
Skov/Gråspurv	1	-
Engpiber	1	-
Småfugl sp.	1	-

Antallet af byttedyr i uglegylp fra Mose- og Skovhornugle. Tallene stammer fra analyse af 62 hhv. 29 gylp.

Ind til småfuglene

Hej . Så er vi på farten igen.

Gæt en fugl!

Jeg er ca. 45 cm. lang. min kone er gråbrun med hvid øjenring og øjenstribе . Vi kommer oprindeligt fra Østasien, men på grund af vores utrolige charme tog nogle englændere os med hjem. Men eftersom vi er vildt intelligente (overdrivelse fremmer forståelsen) slap vi fri og dannede en fast bestand i England. På latin hedder vi Aix galericulata . Min drømmebolig er søer og øer ved nedhængende grene, rørkanter eller anden beskyttende bevoksning. Jeg er en mellemstor og kompakt and (IKKE tyk, bare en lille bitte smule kompakt). Jeg har et stort hoved (der skal jo være plads til min hjerne) og en lang hale. Og så har jeg selv en vidunderlig smuk orange farve i hovedet.

(Hvis du ikke har gættet hvilken fugl der beskriver sig selv her så er svaret på næste side)

Hvis du streger H, A og Æ ud får du navnet på Danmarks mindste fugl

A Æ F H U H A Æ A G L Æ H E K H A Æ O A H A Æ H A H A N G Æ E A Æ

(svaret står på næste side)

ungdomslejr på Langeland

for alle DOF Fyn ungdomsmedlemmer, også nye!!

ER DU:

til samvær og fuglesnak i fem dage, kratlusk, trækobservasjoner, ringmærkning, konkurrencer og måske en overraskelse eller to, eller vil du bare gerne lære mere om fugle

SÅ KAN VI:

tilbyde lejr i efterårsferien på sydlangeland i lejet sommerhus på Gustavvej 12, tæt ved Gustav Mose, Dovns Klint og fuglestationen .Mødetid søndag 15-10-2000 senest kl. 13:00 - afgang fra sommerhuset 19-10-2000 senest kl. 13:00. Hvis I har mulighed for det, så medbring cykel.

Pris for alle dagene incl. fuld kost: 300,00 kr.

Begrænset antal pladser, så skynd jer at kontakte Steen og Lisabeth på 62201038 - senest 1. september. Her kan I få yderligere information, om evt. fællestransport.

Afrikanerne skal vel også have børn!!

Hvorfor flyver storken til Afrika om vinteren?

Jeg er den yderst smukke og intelligente Mandarinand.

Og Danmarks mindste fugl er en FUGLEKONGE

Turrapporter

Bøjden Nor

Den 13. februar havde Gunnar Knudsen og Birte Sørensen tur til Bøjden Nor. Vejret viste sig fra den barske side, da de kørte til noret sneede det, og en hård sydvestenvind fik de få graders varme til at virke som frost. Det klarede dog op ved ankomsten, og fugletårnet ligger i læ for sydlige vinde, så forholdene var fine. 4 deltagere var mødt op fra starten, undervejs kom en del tilløbere, som blot var på søndagstur. Fugletårnet er åbenbart pænt besøgt. På vej ud til tårnet hørtes både Sanglærke, Musvit og Blåmejse syngende, et sikkert forårsvarsel. Decembers anden storm havde placeret et træ på tværs af stien ud til tårnet, så man fik lidt ekstra

motion med i købet. I noret var det som sædvanligt for årstiden Bjergænderne, der dominerede, 1300 i alt, sammen med omkring hundrede Trold - og Taffelænder og 30 Hvinænder. Af svømmeænder sås 3 Knarænder, det er anden vinter i træk, de har overvintret her, 14 Pibeænder og 75 Gråænder. 6 Strandkader og en enkelt overflyvende Vibe udgjorde vadefugleindslaget. En ung Vandrefalk trak ind over noret; det forstyrrede ikke ænderne, de ku' åbenbart se, at den var mæt! Turen sluttede med et kig ud over havet, her havde vinden presset en stor flok Edderfugle ind i Helnæs Bugt.

Viggelsø

Denne ø i Odense Fjord har ved Fjordens Dag vist sig at være en publikums-magnet, og Kurt Dues tur den 5. marts kan med 32 deltagere vise sig at blive årets bedst besøgte DOF-Fyn-tur. Man mødtes kl. 8.00 ved havnen i Klintebjerg, hvor "færgen ligger til kaj", den er ikke større end at gruppen måtte sejles over i to hold. Kurt havde en kort, febrilsk stund, idet "færgemanden" ikke indfandt sig på det aftalte tidspunkt. Om det var for at indhente forsinkelsen, må henstå i det uvisse, første hold forsøgte han at sætte i land uden at slå bak ved

ankomsten til Viggelsø. De fik således en flyvende start på en særdeles hyggelig tur, hvor de mange ornitologer nød at være kommet ud af vinterhiet. Man startede ved fugletårnet, hvor man kiggede ud over engen og søen. Der havde været is på søen om natten, så antallet af ænder var ikke så stort. Der var dog de forventede arter: Gråand, Spidsand, Pibeand og Krikand, der alle præsenterede sig fint. På engen sås Grågæs, Viber, Hjejler og Rødben. Godt hundrede Almindelige Ryler blev det også til, ligesom to Hulduer viste sig, muligvis det lokale

yngepar. Rovfuglene var repræsenteret af Fjeldvåge, Blå Kærhøg (brun) og Tårnfalk. Da alle havde været en tur i tårnet, det er ikke bygget til 32 mand, fortsatte man på en tur rundt om nordøen. Her kunne man nyde larmen fra de mange måger, som er ved at indfinde sig for at yngle på øerne i fjorden. I denne sås udover de

forventede dykænder og svaner også to Spættede Sæler. Endvidere var der rig lejlighed til at småsnakke med hinanden, blandt andet om forventninger til den kommende sæson, de er jo altid store i de kredse. Ved middagstid blev man sejlet tilbage til Klintebjerg, begge sejladser var med blød landing.

Monnet

12 personer havde benyttet sig af muligheden for et sidste besøg på Monnet på denne side af den 15. juli, idet området jo er lukket i yngletiden, især af hensyn til vadefuglene. Disse havde dog ikke indfundet sig i større stil, ligesom den faste vintergæst, Vandrefalken, heller ikke viste sig. Til gengæld var der meget andet spændende. Man mødtes ved lågen kl. 6.30 og gik turen rundt om Monnet. Som altid på dette tidspunkt var der godt med svaner, gæs og ænder, bl.a.

6 Sangsvaner, 12 Knortegæs, 16 Canadagæs, 27 Pibeænder, 3 par af Spidsand og 2 par af Knarand. 40 Viber, 5 Store Præstekraver og 10 syngende Sanglærker vidnede om at foråret stod for døren. 6 Bjergirisker og 4 Bjerglærker ventede stadig på at vinteren skulle slippe taget i deres nordlige yngleområde.

For de særligt ihærdige blev turen forlænget med et smut ud i det nyanlagte fugletårn i Vejlen.

Horseklint og Fyns Hoved

Styret af et profetisk klarsyn havde Michael Mosebo Jensen fået Flemming Byskov til at overtage turen den 16. april, så kunne Michael i stedet tage til Silkeborg og se Halsbåndstrolchdand. De 16, der stod parat ved sømærket kl. 6.00, havde ikke udsigt til at se noget som helst, idet en tæt tåge indhyllede området. Gruppen startede ved Horseklint, på vej derud fik man en tidlig Munk at glæde sig over, og gennem tågen kunne man høre en Svaleklire. Morgentruk blev

der af gode grunde ikke så meget af, men man kunne da nyde kaffen uden forstyrrende ornitologiske indslag. Ved ottetiden lettede tågen, og man gik langs Fællesstrand ud mod Fyns Hoved. I Fællesstrand rastede blandt andet 7 Hvidklirer. På Hovedet var der et pænt fald af småfugle, nogle af disse trækforsøgende, men selv om tågen var lettet, var der stadig diset, det inspirerer ikke dagtrækkerne, når de ikke kan se, hvor de skal hen. Dominerende arter var Engpiber, Rør-

spurv, Bogfinke, Kvækerfinke. Fra krattene sang mange Gran- og Løv-sangere. Også nogle få Land- og Digesvaler vidnede om, at foråret var på vej. Yderst på Hovedet fik man 5

Ringdrosler – alle hanner – at glæde sig over. Ved ettiden satte man kursen mod syd, et kort stop ved Vågebakken gav en Rørhøg og en Musvåge. Alt i alt en fin og hyggelig tur.

SKÅNETUR 30.3-1.4

Af Michael Mosebo Jensen

Blot 4 timer NØ for Fyn lå det – landet med skogrende Urfugle, gjaldende Tjur, syngende Spurveugler, hvæsende Fyrremejser, skrigende spætter, grønne, sorte og ganske små. Der var dog visse forhindringer. Først var der regnen, der siledede og siledede og lagde en voldsom dæmper på lørdagens aktiviteter, ikke vores men fuglenes. Vi gik og gik og blev sådan set ved med at gå, vist også forkert, selv om vores leder aldrig fik indrømmet noget bare i den retning. Inden turen var hver bil blevet vel udstyret med et omfattende skrift af nyeste dato over udsøgte fuglelokaliteter i det skånske samlet af samme omtalte turleder, så vi uden svingærinder kunne finde Vyslemyr og den nedlagte jernbane, vejen til det forjættede land, det, der husede ovennævnte attraktioner. Det virkede, problemet var blot, at den bil, der fandt stedet, kørte bagerst. Turlederen, der var i den forreste bil, et naturligt valg indtil denne episode, kørte rask forbi og videre og videre med øjne og ører for alle moderne kommunikationsmidler godt tillukkede: mobiltelefoner, diverse lysglimt fra blinklys og fjernlys og tudehorn i bund. Kon-

fronteret med en diskret spørgende mine fra sidste bil i kolonnen udi ingenmandsland, da en overhalingsmanøvre endelig lykkedes, var replikken: ” Nå, I bruger guidemappen. Det gør vi ikke!” Da vi så endelig havde fundet tilbage til stedet med fuglene, var vi nær aldrig kommet derfra igen. OK, man skal selvfølgelig sikre sig godt mod røvere alle steder, og den hyggelige ødegård, vi holdt ved, så sandelig også lumsk ud; men det var måske en anelse overilet, at chaufføren i Kajs bil (ingen navne nævnt) efter en lang tur i regnen langs jernbanelinien låste bagagerummet op, lagde nøglen i jakkelommen, tog jakken af – og smækkede det hele forsvareligt inde bagi! Det endte dog i fryd og gammen flere timer senere, da en venlig lokal sjæl med fikse fingre (og uvis fortid) fik åbnet bilen igen med stemmejern og udrettet kobberbøjle.

Om det var det yderst behagelige sociale samvær derefter om aftenen, bl.a. via Rudis udmærkede sønderjyske svar på bjesk, der gjorde, at kun den ene bil kom af sted til ugleurfugletid næste morgen, skal være

aldeles usagt, men at den førømtalte førerbil ville til at prale med 3 Grønspætter som ”morgen”obs, mens andre så og hørte den perfekte morgensymfoni omtalt tidligere taler dets eget sprog.

Op ad dagen fik alle dog set 60 trækende Traner, et Sortspættepar og enkelte Røde Glenter som afslutning på en ganske fortrinlig tur til det nordøstligste Skåne.

Ekskursioner

Syltemade Ådal.

Tirsdag 23 maj.

Mødested ved P-pladsen Langegyde, Vester Skerninge kl. 19.

Tilmelding til turleder Niels Bomholt på 62 24 19 59.

På denne til tider fugtige tur (så husk gummistøvler) langs den smukke sydfynske ådal er der et kor af sangfugle på sådan en majaften. Kom og nyd denne traditionelle tur.

Odense Å.

Nattergaletur. Mandag 29. maj.

Mødested ved Dalum Papirfabrik kl. 19.

Tilmelding til turleder Søren Gjaldbæk på 66 13 78 56.

Foruden de mange Nattergale, der kan høres på denne tur ned langs Odense Å, er der et godt udsnit af diverse sangere og et mylder af andre fuglestemmer.

Natravnetur.

Fredag 9. eller lørdag 10 juni.

Mødested og -tid meddeles ved tilmelding til Poul Rasmussen på 62 54

10 22, som vælger den aften, meteorologerne mener ser bedst ud til formålet.

Turen går til det storslåede Randbøldalområde, hvor der findes flere ynglefugle, vi ikke er så vant til på Fyn: Hedelærke, Isfugl og Bjergvipstjert. Vi prøver at få glimt af dem, inden turens klimaks løber af stabelen – at høre og måske endda se Natravnen inde i Frederikhåb Plantage i skumringen. Der er også gode chancer for Skovsnepper på den lokalitet.

Enebærodde.

Søndag 27. aug.

Mødested: P-pladsen Enebærodde kl. 8.00.

Tilmelding til Kurt Due på 65 93 22 57. Ved at gå en tur ud på Enebærodde vil man ikke blot se det enestående landskab på denne del af Fyn men også få et godt udsyn over Egen-sedybets vidder med de mange rastende vade- og vandfugle. Kurt, der har været primus motor i projektet omkring fredning af området vil give et grundigt indblik i områdets værdier undervejs.

Fuglenes dag.

Søndag den 28. maj afholdes "Fuglenes dag", hvor man over hele landet tilbyder folk at deltage på en tur på en god fuglelokaliteter. På dette tidspunkt er alle vore ynglefugle kommet på plads efter trækket fra deres vinterkvarterer, og sangaktiviteten er på sit højeste. Man vil høre eksempler på de mange forskellige fuglestemmer og få viden om, hvor vores trækfugle kommer fra, mange af dem har trækker flere tusinde kilometer hvert år på rejsen til og fra yngleområdet. Den fynske lokalafdeling af Dansk Ornitologisk Forening, DOF-Fyn, står i den anledning for fire arrangementer, hvor vi håber at udbrede glæden ved oplevelsen af fugle og natur. Ved alle arrangementer opkræves 20 kr., der går til fuglebeskyttelsesarbejdet. Tilmelding er ikke nødvendig.

Tur 1. Sangfuglene langs Odense Å.

Mødested: Parkeringspladsen ved Dalum Papirfabrik.

Mødetidspunkt: Kl. 5.00.

Turleder: Flemming Byskov - 65 98 22 18.

Vi går en tur langs åen og hører det imponerende kor af sangfugle, blandt andet kan vi glæde os over Nattergalen.

Varighed: Ca. 2½ time.

For de knapt så morgenfriske:

Tur 2. Sangfuglene langs Odense Å.

Mødested: Parkeringspladsen ved Dalum Papirfabrik.

Mødetidspunkt: Kl. 8.00.

Turleder: Søren Gjaldbæk - 66 13 78 56.

Vi går en tur langs åen og hører det imponerende kor af sangfugle, blandt andet kan vi glæde os over Nattergalen.

Varighed: Ca. 2½ time.

Tur 3. Sollerup Eng.

Mødested: Parkeringspladsen ved avlsgården ved Sollerup.

Mødetidspunkt: kl. 8.00.

Turleder: Gunnar Knudsen - 20 88 69 01.

Vi går en tur ned over engene og nyder fuglenes sang. Fra fugletårnet ved Arreskov Sø ser vi hvad der er af ænder og lappedykkere. Måske viser Havørnen sig.

Varighed: Ca. 3 timer.

Tur 4. Vejlen og Vornæs Skov, Tåsinge.

Mødested: Parkeringspladsen fugle tårnet ved Vejlen.

Mødetidspunkt: kl. 5.00.

Turleder: Poul V. Rasmussen - 62 54 10 22.

Først kigger vi på ænderne i Vejlen fra Amtets nye fugletårn og hører på rørskovsfuglene. Bagefter tager vi en tur i Vornæs Skov og nyder sangfuglene.

Varighed: Ca. 3 timer.

Små pip....

Rapportgruppen har vedtaget at fund i Fyns Amt af følgende arter skal godkendes af SU for at blive optaget i de officielle rapporter, på linie med de øvrige SU-arter: Stellersand, Urfugl, Hvidvinget Måge, Sandterne, Stor Hornugle, Sydlig Blåhals, Hvidhalset Fluesnapper og Fyrremejse. Det er altså ikke nok at indberette disse arter til DOF- Fyns telefonsvarer eller årsrapporten. Kontakt Tim Hesselballe Hansen på 65 91 27 36, hvis du er i tvivl.

Havørnene er alligevel vendt tilbage. Den 20. marts så Erik Danielsen 2 gamle fugle ved Brændegård Sø, en han og en hun, begge sandsynligvis årgang 95. Hannen er farveringmærket, hunnen er efter haletegningen at dømme sandsynligvis "vores gamle hun". Der vil givetvis blive kastet lys over fuglenes oprindelse i den nærmeste fremtid. De næste to uger sås de dagligt, særdeles optaget af hinanden, forlyder det. Også små øvelser med at samle en gren op og flyve ind i skoven med den har sat gang i spekulationerne. Denne adfærd udvises nu også af 2K fugle, der jo ikke er yngleklare. Gennemsnitligt set er parret for sent ude med hensyn til redebygning og yngel, men næste år skulle der være gode muligheder, hvis omgivelserne passer parret. Det gode gamle jagtgif med at tage Skarverne og holde dem under vandet til de drukner er stadig populært. Her er noget som fiskere og fuglekikkere må kunne glæde sig over i fællesskab.

Lappedykkerdag. Den 15. april så Henrik Knudsen alle fem danske lappedykkerarter indenfor fire timer. Ved Brændegård Sø var der 13 Toppede Lappedykkere, 2 Sorthalsede Lappedykkere og én fornem Nordisk Lappedykker i sommerdragt. Ved Arreskov Sø var der udover 76 toppede og 1 sorthalset også 2 Gråstrubede Lappedykkere. Endelig gav et stop ved Ringe Sø på vej hjem til frokost foruden ekstra 7 Gråstrubede også en Lille Lappedykker.

Våde enge. I nyhederne på TV2-Fyn kunne man den 16. april høre, at Fyns Amt har fået udvalgt godt 10.000 af de 16.000 ha, der skal udlægges som våde enge, blandt andet for at reducere nitratforureningen. Vi glæder os til at se det fugleliv, som vil komme i kølvandet på projektet.

Landskoordinatoren for Biæderen, Magnus Bang Hansen, Møllebakken 16, 4400 Kalundborg, beder alle, som ser eller hører Biæder i sommeren 2000, om at skrive, ringe til 59565711 eller faxe 59562631.

Bent Staugård oplyser, at de Ravne, der blev set fra hans bopæl ikke fløj mod den overnatningsplads, som Finn Eriksen omtalte i sidste nummer af bladet. Der er altså tale om to forskellige sovepladser.

Ulovlig jagt ved Æbelø

Af Flemming Byskov

Den 20. februar overværede et af DOF-Fyns medlemmer 6 jægere i færd med at jage Edderfugle og Sortænder inden for EU-fuglebeskyttelsesområdet ved Æbelø. Dertil kommer, at begge arter er fredede på bemeldte tidspunkt. Det viste sig beklageligt nok umuligt at få myndighederne til at skride ind overfor ulovlighederne. Foranlediget af denne passivitet har Flemming Byskov på vegne af DOF-Fyn sendt nedenstående brev til Odense Politi.

Åbent brev til Odense Politi

Formand for Dansk Ornitologisk Forening, Lokalafdeling FYN.
Flemming Byskov, Sdr. Højrupvejen 128, Havndrup, 5750 Ringe, 65982218.

Odense Politi
Att. Poul Erik Møller
Odense Politigård
Hans Mulesgade 1-3
5100 Odense C

Havndrup, den 12.4.2000

Kære politimester!

Når et af vore medlemmer flere gange den 20. februar anmelder ulovlig jagt på nordkysten af Æbelø inden for EU-FUGLEBESKYTTELSESOMRÅDET, så forventer vi, at der sker noget. Ulovlighederne og anmeldelserne fandt sted i tidsrummet 9.00-11.30. Tre jægere nedlægger fra motorbåd EDDERFUGLE og SORTÆNDER i disse arters fredningstid. En anden jæger befinder sig på stenrevet ud for fyret, der ligeledes ligger indenfor EU-FUGLEBESKYTTELSESOMRÅDET. Ved hjælp af 25 udlagte lokkeænder (Edderfugle) tiltrækkes fuglene. Mange af disse anskydes eller nedlægges, det drejer sig udelukkende om EDDERFUGL og SORTAND. Hertil kommer to andre jægere i motorbåd 200 meter fra kysten, igen indenfor EU-FUGLEBESKYTTELSESOMRÅDET, og så disse skyder og anskyder mange EDDERFUGLE.

Vort medlem ringer flere gange til ODENSE POLITI for at få stoppet jagten og understreger, at der er flere fortilfælde med ulovlig jagt på stedet. Der sker absolut ingenting fra politiets side.

Vi har talt med opsynsmanden for området, med statsskovdistriktet og med lokale jægere. ALLE HENVISER TIL POLITIANMELDELSE!!!! – STATS-

SKOVVÆSENET OPLYSER AT MAN GERNE STILLER BÅD TIL RÅDIGHED FOR POLITIET!!! – Man kan være fremme inden for halvanden time. Falck stiller også gerne båd til rådighed.

KÆRE POLITIMESTER, hvorfor sker der ikke noget ved en sådan lejlighed? Er politiet ikke klar over, at det er ordensmagten, der skal skride ind her?? ALLE peger på politianmeldelse, og der sker intet – må vi få en forklaring??? Den ene gang om året, vi anmelder ulovlig jagt, må det vel være meningen, at politiet skal reagere med andet end et skuldertræk. Med seks jægere skydende et stort antal fredede fugle, anmelder vort medlem sagen flere gange, han tilbyder at holde observation med jægerne og holde kontakt med politiet via sin mobiltelefon, indtil de når frem. Intet sker. HVAD er meningen??? – Vi forventer at få et klart svar.

Med venlig hilsen

Flemming Byskov (DOF, lokalafdeling FYN)

CC: Havrevimpen
Fyens Stiftstidende
DOF's fredningskonsulent Knud Flensted
DOF's formand, medlem af Vildtforvaltningsrådet, Chr. Hjort

**- og husk, fugle skal ses - ikke skydes -
i naturen**